PREDGOVOR

Bismillahirrahmanirrahim

Hvala Allahu dž.š. i neka je salavat na Njegovog posljednjeg poslanika Muhammeda s.a.v.s.

Dragi čitaoci!

U vašim rukama je poglavlje jednog velikog hadiskog djela "TEJSIRUL - VUSUL", koje sadrži hadise iz šest najpoznatijih hadiskih zbirki: Sahiha Buharije i Muslima, Sunena Ebu Davuda, Tirmizije, Nesaije i Malikovog Muvetta'a.

Ovo poglavlje je pod naslovom "DŽIHAD" i u sebi sadrži 161 hadis.

Treba napomenuti da se u današnjoj hadiskoj terminologiji sa šest najpoznatijih hadiskih zbirki "kutubu sitte" misli na ove pomenute, osim što se umjesto Malikovog Muvetta'a ubraja Ibn Madždže. Međutim, u Ibnu-l-Es-irovo vrijeme se umjesto Ibn Madždže uzimao Malikov Muvetta'a, pa je zbog toga ovo djelo sakupilo hadise iz tih šest zbirki. Ja sam, uglavnom, kod pominjanja sakupljača hadisa dodavao i Ibn Madždžeta ako je i on prenio dotični hadis.

"TEJSIRUL - VUSUL" je inače sažetak još jedne veće knjige a to je "DŽAMI'UL-USUL MIN EHADISIR-RESUL" koju je napisao Ibnu-l-Esir (606.h.). Ta knjiga je štampana u jedanaest tomova i u njoj se nalazi 9523 hadisa.

Ibn Dejbe' Eš-Šejbani (944.h.) je iz pomenute knjige "Džami'ul-usula" izostavio ponovljene hadise i sveo pomenuti broj hadisa na jednu trećinu i nazvao je tu svoju knjigu "Tejsirul-vusul ila džami'i-l-usul min hadisir-resul", koja je štampana u četiri toma.

Obzirom da mnogo hadisa ima više rivajeta/prenošenja on je uzimao najopširniji rivajet a onda je ukazivao na razlike ostalih prenosilaca, kao što se to vidi u samom tekstu knjige.

Ja sam nastojao da ove hadise prevedem na naš, bosanski jezik dodajući uz svaki hadis njegovu deredžu/ocjenu i pojašnjavajući u fusnoti sve ono što sam smatrao potrebnim, pomažući se pri tome najpoznatijim komentarima ovih hadiskih zbirki, kao što su: Fethul-Bari, Nevevijev komentar Muslima, Avnul-Me'abud, Tuhfetul-ahvezi, Zerkanijev komentar Muvatta'a i drugi. Također sam se služio Prevodom i komentarom Buharije od rahmetli Hasana Škapura i Hasana ef. Makića.

Što se tiče ocjene hadisa uglavnom sam prenosio ocjenu koju mu je dao Abdul-Kadir Arnaut obrađujući knjigu "Džamiu-l-usul".

Ako se hadis nalazi u Buharinoj ili Muslimovoj zbirci onda je taj hadis sahih/ispravan i nema potrebe pominjati njegovu ocjenu. Međutim, ako hadis nije ni u jednoj od dvije pomenute zbirke, onda, u zagradi, pomenem njegovu ocjenu, poslije nabrajanja ko ga prenosi od pomenutih sakupljača hadisa. Ponekad u fusnoti, pored ovih šest zbirki, pomenem još neke druge hadiske knjige u kojima se hadis nalazi.

Što se tiče **terminologije** u ovoj knjizi, treba napomenuti slijedeće:

(sahih) - znači da je hadis vjerodostojan/ispravan,

(hasen) - znači da je hadis dobar, nije iste jačine kao sahih, ali se i sahih i hasen koriste kao dokazi u vjerskim pitanjima.

(daif) - znači da je hadis slab **i on se ne može uzimati kao dokaz u šeriatskim propisima,** ali se, uz određene uslove, može koristiti u podsticanju na dobro i odvraćanju od zla i sl.

skraćenice:

(dž.š.) - izgovara se: "dželle še'nuhu" ili "dželle šanuhu", piše se iza Allahovog dž.š. imena, a znači: "Neka je slavno Njegovo Uzvišeno Biće!"

(s.a.v.s.) - izgovara se: "sallallahu alejhi ve sellem", piše se iza imena Muhammeda s.a.v.s, a znači: "Neka su Allahov dž.š. bereket i spas na njega!"

(r.a.) - izgovara se: "radijellahu 'anhu", piše se iza imena ashaba, a znači: "Neka je Allah dž.š. s njim zadovoljan!"

Ja sam zbog brzine kucanja koristio ove skraćenice, ali bih čitaoce molio da ih, prilikom čitanja, izgovaraju potpuno jer je to vid poštivanja prema Allahu dž.š., zatim prema Njegovom poslaniku s.a.v.s. i prema njegovim ashabima r.a. Pored toga to izgovarati je i veliki sevap, jer Allahov poslanik s.a.v.s. kaže: "Ko na mene jedanput donese salavat, Allah dž.š. će na njega donijeti deset puta." (sahih).

Molim Uzvišenog Allaha da nam naša djela učini iskrenim, da ih obavljamo samo u Njegovo dž.š. ime, da se smiluje nama i našim roditeljima i da nam pomogne u slijeđenju Kur'ana a.š. i Sunneta Allahovog poslanika s.a.v.s. (amin).

Koristim ovu priliku da se zahvalim svom bratu Ahmedu Alibašiću, koji je, pored mnogo svojih obaveza, našao vremena da ovo poglavlje u cijelosti pročita i ukaže mi na neke jezičke i štamparske greške. Molim Allaha dž.š. da ga nagradi najboljom nagradom -džezahullahu hajra.

F. Sedić

Rijad, ramazan/1413.h. - mart/1993.g.

DŽIHAD

VRLINE DŽIHADA I MUDŽAHIDA[1]

1. Osman r.a. kaže da je čuo Allahovog poslanika s.a.v.s. da kaže:

"Jedan dan boravka (straže) na Allahovom putu vrijedniji je od hiljadu drugih dana provedenih na nekom drugom mjestu."

Prenose ga Tirmizi i Nesai.[2] (hasen).

2. Fedale ibn Ubejd r.a. kaže da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Svakom umrlom se zapečate njegova djela[3] osim onome koji je umro boraveći (stražareći) na Allahovom dž.š. putu. Zaista se njegova djela povećavaju[4] sve do Sudnjeg dana i on će biti sačuvan od iskušenja (patnje) u kaburu."[5]

Prenose ga Ebu Davud i Tirmizi. (sahih), a u Tirmizinoj predaji se još dodaje da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Mudžahid je onaj ko se bori protiv (strasti) svoje duše." (sahih).[6]

3. Enes r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao: "Jedan jutarnji izlazak (pohod) na Allahovom putu ili jedan predvečernji povratak je bolji od cijelog svijeta i svega što je na njemu."[7]

---

1) Džihad je borba na Allahovom dž.š. putu a mudžahidi su borci na tom putu.

2) Takođe ga prenose Ibn Madždže i Ahmed.

3) To jest ne pišu mu se novi sevapi.

4) Svakog momenta mu se upisuje novi sevap, zato što se on žrtvovao za korist muslimana, šteteći vjeru od neprijatelja.

5) Znači, pored toga što mu se neprestano sevap piše, biće još rahat u kaburu, neće biti izložen kazni. Ova druga vrlina je to čime je on odlikovan u odnosu na ostalu trojicu, čija nagrada takođe traje i poslije njihove smrti. To je pomenuto u sahih hadisu koji prenosi Muslim: "Kada čovjek umre prekidaju se njegova djela osim u tri stvari: lijepo odgojeno dijete, korisna nauka (napisana knjiga i sl.) i trajna sadaka (iskopan bunar i sl.)."

6) To znači da u borbu na Allahovom putu ulazi i borba protiv ljudske duše koja je naklonjena nevaljalim djelima. U to ulazi podsticanje duše na pokornost i rad dobrih djela sa kojima je Allah dž.š. zadovoljan i odvraćanje duše od griješenja. Ova vrsta džihada je osnov svakom drugom džihadu, jer onaj ko se nije u stanju boriti protiv strâsti svoje duše, nije u stanju boriti se ni protiv neprijatelja. (Tuhfetul-ahvezi 5/250).

7) Znači da je sevapnije provesti ovo malo vremena u borbi na Allahovom putu, nego i kada bi neko imao sve što je na svijetu pa to podjelio. To potvrđuje i hadis koji prenosi Ibn Mubarek u svojoj knjizi "Džihad" od Haan Basrije da mu je prenešeno da je Poslanik s.a.v.s. poslao jednu grupu boraca, među kojima je bio i Abdullah ibn Revaha r.a., po nekom zadatku. Abdullah r.a. je malo izostao da bi klanjao džematile sa Poslanikom s.a.v.s. Tada mu Poslanik s.a.v.s. reče: "Tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša, kada bi ti podjelio (kao sadaku) sve što je na zemlji, ne bi dostigao sevap njihovog odlaska."

Inače se ovim hadisom ukazuje na nevažnost dunjaluka i na važnost i vrlinu džihada. (Fethul-Bari 6/14).

Prenose ga Buhari, Muslim i Tirmizi.

4. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Ko se bude borio na Allahovom putu - sa ciljem da Allahova dž.š. riječ bude gornja (da vlada) - onoliko vremena koliko treba da se pomuze deva, zagarantovan mu je džennet."[1]

Prenosi ga Tirmizi. (hasen).

5. Mu'az ibn Džebel r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Ko iskreno traži od Allaha dž.š. da bude ubijen na Allahovom putu (da postane šehid), a zatim umre ili bude ubijen, imaće nagradu šehida.[2] Ko bude ranjen na Allahovom putu, ili bude ozlijeđen (ogreben), ta će rana na Sudnjem danu tako obilno krvariti kao onoga dana kada je bio ranjen, i njena boja će biti, boja ze'aferana (šafrana) a njen miris, miris miska (najljepšeg mirisa)[3] a ko na Allahovom putu umre zbog čira (ili rane koja se otvori i sl.) taj će na sebi imati znak šehida."

Prenose ga Ebu Davud, Tirmizi i Nesai.[4] (sahih).

6. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Nema nijednog ranjenika koji je ranjen na Allahovom putu, a da neće doći na Sudnjem danu sa svojom ranom koja krvari, boja joj je boja krvi, a miris, miris miska."

Prenose ga Buhari, Muslim, Tirmizi, Nesai i Malik.

7. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Allah dž.š. je zagarantovao onome koji izađe na Allahovom putu, a ne podstiče ga na to osim: - borba na Mom putu, iman (vjera) u Mene i vjera u

---

1) Kao razlog ove Poslanikove s.a.v.s. izreke Ebu Hurejre r.a. kaže: "Jedan od ashaba je prošao kroz brdski klanac gdje je bilo jezerce pitke vode. To mjesto ga je zadivilo svojom ljepotom pa on reče: "Dobro bi bilo kad bih boravio na ovom mjestu i obožavao Allaha dž.š., time bih i ljude zaštitio od svog zla; tražiću za to dozvolu od Allahovog poslanika s.a.v.s." Pošto mu je to pomenuo, Allahov poslanik s.a.v.s. mu reče: "Nemoj to raditi, jer zaista je jedan sat, koji neko od vas provede, na Allahovom putu bolji od sedamdeset godina klanjanja u svojoj kući. Zar ne želite da vam Allah d.š. oprosti grijehe pa da vas u džennet uvede?

Da, želimo - rekoše prisutni.

Pa borite se na Allahovom putu, jer ko se bude borio na Allahovom putu - sa ciljem da Allahova riječ vlada - onoliko koliko treba da se pomuze deva, zaslužio je džennet..." (Tirmizi, hasen). Pogledaj i hadis broj 9 u ovom poglavlju.

2) Onaj ko pogine na Allahovom putu se zove šehid, a riječ šehid u arapskom jeziku znači svjedok. Nazvan je tako, zato što će Allah dž.š. i Njegovi meleki svjedočiti u njegovu korist da uđe u džennet, ili zato što će se od njega tražiti da svjedoči sa Pejgamberom s.a.v.s. na Sudnjem danu. Pogledaj hadis broj 24 i 156.

3) Njegov dolazak, na Sudnjem danu sa ranom koja krvari je još jedan dokaz njegove vrline i žrtvovanja na Allahovom dž.š. putu.

4) Takođe ga prenose Ibn Madždže, Ibn Hibban i Hakim.

Moje poslanike, Ja mu garantujem da ću ga uvesti u džennet, ili ću ga vratiti njegovoj kući iz koje je krenuo sa nagradom koju je zaradio, ili plijenom (koji je osvojio).

Tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedov život, nema ni jedne rane koja se zadobije na Allahovom putu, a da neće doći na Sudnjem danu onakva kakva je bila onoga dana kada je zadobijena (ranjena), njena boja je boja krvi, a miris, miris miska.

Tako mi onoga u čijoj je ruci Muhammedov život, da se ne bojim da ću otežati muslimanima, ne bih nikad izostao iz odreda koji se bore na Allahovom putu, ali ja nisam u mogućnosti da opremim sve muslimane, niti su oni sami u mogućnosti (da se opreme) pa da krenu za mnom, a bilo bi im teško da iza mene ostanu.

Tako mi Onoga u čijoj je ruci Muhammedova duša, želim da se borim na Allahovom putu pa da poginem, pa ponovo da se borim pa da poginem, pa ponovo da se borim pa da poginem."

Prenose ga Buhari, Muslim i Malik.

8. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Poslaniku s.a.v.s. rečeno: - Allahov poslaniče, šta je jednako borbi na Allahovom putu?

Vi to niste u stanju učiniti - odgovori on s.a.v.s.

Oni su ponovili ovo pitanje dva-tri puta, a on s.a.v.s. im svaki put odgovaraše:

Vi to niste u stanju učiniti-, zatim Poslanik s.a.v.s. reče:

"Primjer mudžahida na Allahovom putu, je kao primjer onoga koji posti i noću klanja, učeći kur'anske ajete, ne prekidajući ni post ni namaz, sve dok se mudžahid ne vrati kući."[1]

Prenose ga Buhari, Muslim, Tirmizi, Nesai i Malik.

9. Ebu Se'id El-Hudri r.a. prenosi da je Poslanik s.a.v.s. upitan:

Allahov poslaniče, ko je najbolji čovjek?

Vjernik, koji se bori na Allahovom putu, svojim životom i svojim imetkom - odgovori Poslanik s.a.v.s.

A ko onda? - upitaše prisutni.

---

1) U Buharinoj predaji se kaže da je jedan čovjek rekao: "Allahov poslaniče, uputi me na posao koji je ravan džihadu!

Nema mu ništa ravno - odgovori Poslanik s.a.v.s. - a zatim reče:

Jesi li u stanju, kada mudžahid ode u borbu, da uđeš u svoju džamiju i da neprestano klanjaš i istovremeno neprestano postiš?

A ko je u stanju da to izdrži?! - reče čovjek".

Onda vjernik koji (živeći) u nekom tjesnacu (usamljenom mjestu), obožava Allaha dž.š. i ne uznemirava ljude - odgovori Poslanik s.a.v.s."[1]

Prenose ga Buhari, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi i Nesai.

10. Ebu Se'id r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Hoćete li da vas obavjestim ko je najbolji, a ko najgori, čovjek?

Najbolji čovjek je onaj koji se bori na Allahovom putu, jašući svoga konja, ili devu, ili idući pješice, sve dok mu ne dođe smrt, a najgori čovjek je griješnik koji uči Kur'an a.š. ali ga to ne odvraća od ružnih djela."[2]

Prenosi ga Nesai. (daif).

11. Ibn Abbas r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Hoćete li da vam kažem ko je najbolji čovjek? To je čovjek koji drži uzde svoga konja (boreći se) na Allahovom putu.

Hoćete li da vam kažem ko je poslije njega (u dobroti)? Čovjek koji se odvojio od svijeta čuvajući svoje malo stado i uz to izvršava svoje obaveze prema Allahu dž.š.[3]

Hoćete li da vam kažem ko je najgori čovjek? Čovjek od kojeg se nešto traži, u ime Allaha dž.š, a on (i ako je mogućan) to neda."

Prenose ga Tirmizi, Nesai i Malik. (hasen).

12. Ebu Umame r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Isposništvo mog ummeta je džihad na Allahovom putu."[4]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

13. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

---

1) U hadisu se zapaža vrlina odvajanja od ljudi jer se čovjek tako kloni gibeta i beskorisnog govora. Inače ovo odvajanje od svijeta je preporučivo onda kada nastupe iskušenja, što potvrđuje i ovaj hadis od Ebu Hurejre r.a. gdje Poslanik s.a.v.s. kaže: "Nastupiće vrijeme kada će najbolji čovjek biti onaj koji jaše svoga konja boreći se na Allahovom putu i traži mjesto gdje bi poginuo kao šehid i onaj (čovjek) koji boravi u nekom tjesnacu (ili usamljenom mjestu) i tu klanja, daje zekjat i ne uznemirava ljude." (sahih). (Fethul-Bari 6/7), a pogledaj i hadis broj 4 u ovom poglavlju.

2) Taj čovjek ne postupa po kur'anskim propisima, i ajeti koje uči na njega ne ostavljaju nikakav uticaj. To je onaj koji uči Kur'an, a Kur'an ga proklinje, kao što je to pomenuto u drugom hadisu.

Ovaj hadis je Muhammed s.a.v.s. rekao kada je na Tebbuku držao hutbu.

3) Redovno obavlja namaz, daje zekjat, obožava Allaha dž.š. i ne pripisuje Mu nikoga kao druga. Ovo pojašnjenje je uzeto iz drugih predaja ovog hadisa.

4) Prenosi se da je jedan čovjek tražio od Poslanika s.a.v.s. dozvolu da se oda isposništvu, tj. da napusti uživanje i boravak kod kuće, te da počne živjeti isposničkim, pustinjskim životom. Poslanik s.a.v.s. mu je to ovim hadisom zabranio, kao što je zabranio Osmanu ibn Mez'unu r.a. napuštanje dunjalučkog uživanja i striktno posvećivanje ibadetu. (Avnul-Me'abud 7/164), a slučaj sa Osmanom ibn Mez'unom pogledaj u hadisu broj 20, u poglavlju "Privrženost Kur'anu i Hadisu".

"Neće ući u vatru čovjek koji je plakao iz straha i skrušenosti prema Allahu dž.š.[1] dok se mlijeko ne povrati u vime.[2] Takođe se neće, na Allahovom robu, sastati prašina od borbe na Allahovom putu i džehennemski dim."

Prenose ga Tirmizi i Nesai. (sahih).

14. Ibn Abbas r.a. prenosi da je čuo Allahovog poslanika s.a.v.s. da kaže:

"Dva oka neće dotaći džehennemska vatra;[3] oko koje je plakalo iz straha i skrušenosti prema Allahu dž.š. i oko koje je budno stražarilo na Allahovom putu."[4]

Prenosi ga Tirmizi. (sahih).

15. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Neće nikad biti skupa u džehennemskoj vatri nevjernik i njegov ubica (vjernik).[5]

Neće se, u nosu (niti u utrobi) Allahovog roba, sastati prašina od borbe na Allahovom putu i vrućina džehennema.

Neće se, u srcu Allahovog roba, sastati (pravo) vjerovanje i zavidnost."

Prenose ga Muslim, Ebu Davud i Nesai.

16. Ebu Se'id r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Ko je zadovoljan da mu bude: Allah dž.š. Gospodar, Islam vjera i Muhammed s.a.v.s. poslanik, zaslužio je džennet.

Tome se začudio Ebu Se'id r.a. pa je rekao:

Ponovi mi to Allahov poslaniče!

On s.a.v.s. mu je ponovio a zatim je dodao:

---

1) Razumije se da je onaj ko plače iz bogobojaznosti od onih koji izvršavaju Allahove dž.š. naredbe i klone se Njegovih zabrana.

2) Znači da je to nemoguće i da se to neće nikako desiti, kao što se u kur'anskom ajetu kaže: "Zaista onima koji su smatrali lažnim Naše znakove i koji su se oholo odnosili prema njima, neće se otvoriti nebeska vrata niti će ući u džennet dok debelo brodsko uže ne prođe kroz iglene uši..." (E'araf 39).

3) U drugom rivajetu se kaže: "Dva oka neće vidjeti džehennemske vatre." Kad neće vatra dodirnuti oko, onda ostale djelove tjela tog čovjeka neće pogotovo.

4) Tajjibi kaže da se sa okom koje je plakalo iz skrušenosti i straha od Allaha dž.š. misli i na pobožnog alima, koji se bori protiv šejtana i duše koja ga navraća na zlo, jer Allah dž.š. u ajetu kaže: "Zaista se Allaha dž.š. boje samo učeni ljudi među Njegovim robovima." (Fatir 28.). U hadisu je pomenuta sličnost između dva oka: oka mudžahida, borca protiv šejtana, strasti i sl. i oka mudžahida, borca protiv nevjernika. (Tuhfetul-ahvezi 5/269).

5) Kada vjernik ubije nevjernika u džihadu to bude razlog da se tom vjerniku oproste grijesi pa uđe u džennet.

Ima još jedna druga stvar zbog koje Allah dž.š. uzdiže roba stotinu deredža (stepena) u džennetu, između svake dvije deredže je kao između Nebesa i Zemlje.[1]

A šta je to Allahov poslaniče? - upita Ebu Se'id.

Džihad na Allahovom putu, džihad na Allahovom putu, džihad na Allahovom putu - odgovori Poslanik s.a.v.s."

Prenose ga Muslim i Nesai.

17. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Allah dž.š. je zadovoljan dvojicom ljudi, jedan drugog ubije, pa obojica uđu u džennet. Prvi se borio na Allahovom putu pa poginuo kao šehid; zatim se Allah dž.š. smilovao ubici i on pređe na Islam, pa se bori na Allahovom putu pa i on pogine kao šehid."[2]

Prenose ga Buhari, Muslim, Nesai i Malik.

18. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Ko pripremi konja za džihad na Allahovom putu, vjerujući u Allaha dž.š. i vjerujući u Njegovo obećanje (nagradu),[3] njegovo hranjenje konja, njegovo pojenje, fuškija i mokraća će biti (dobra djela) na vagi tog čovjeka na Sudnjem danu.[4]

Prenose ga Buhari i Nesai.

19. Ebu Mes'ud El-Bedri r.a. prenosi da je jedan čovjek doveo Allahovom poslaniku s.a.v.s. zauzlanu devu i rekao: "Ovo je za džihad na Allahovom putu!" Allahov poslanik s.a.v.s. mu reče: "Ti ćeš na Sudnjem danu na mjesto ove deve dobiti sedam stotina deva i sve će biti zauzlane."[5]

---

1) Deredže u džennetu će biti različite, kao što se to kaže u drugom hadisu u kojem se opisuje da će stanovnici sôba u džennetu gledati jedni u druge na toj udaljenosti kao što se sa Zemlje vide zvijezde koje na nebu sijaju. (Nevevijev komentar Muslima 13/28).

2) Iz hadisa se zaključuje da će svako ko pogine, kao šehid na Allahovom putu, ući u džennet, kao što je to napomenuo Ibn Abdulberr. (Fethul-Bari 6/41).

3) Sva djela moraju biti urađena u ime Allaha dž.š., jer ako ne bude iskrenog nijjeta, onda nema nagrade, kao što se kaže u hadisu koj prenosi Esma bint Jezid: "...a ko pripremi konje da bi se to pročulo i da bi to ljudi vidjeli, njihova hrana i njihova voda će biti grijesi na njegovoj vagi na Sudnjem danu." (hasen).

4) Temim Ed-Dari r.a. prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko pripremi konja radi borbe na Allahovom putu, zatim mu bude lično svojim rukama pripremao hranu, imaće za svako zrno dobro djelo." (Ibn Madždže, hasen).

Iz hadisa se zaključuje: da je dozvoljeno uvakufiti konja za odbranu muslimana, da je dozvoljeno, po potrebi, spominjati neke ružne stvari (fuškiju, mokraću i sl.). (Fethul-Bari 6/57).

5) Nevevi kaže: Imaće sevap kao da je dao sedamsto deva, ili imaće sedamsto stvarnih deva na raspolaganju u džennetu, da na njima jaše kud hoće, kao što je to pomenuto za konje u džennetu. (Komentar Muslima 13/38).

Prenose ga Muslim i Nesai.

20. Adij ibn Hatim r.a. kaže da je Allahov poslanik s.a.v.s. upitan:

"Koja sadaka je najbolja?"

Poslanik s.a.v.s. odgovori:

"Dati slugu na Allahovom putu,(1) ili hlad šatora(2) ili odraslu devu."(3)

Prenosi ga Tirmizi. (hasen).

21. Zejd ibn Halid r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Ko opremi gaziju (borca) na Allahovom putu kao da i sam učestvuje u toj borbi, a ko se brine o gazijinoj porodici i on kao da je učestvovao u borbi."(4)

Prenose ga Buhari, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi i Nesai.

22. Ebu Ejjub r.a. prenosi da je čuo Allahovog poslanika s.a.v.s. da kaže:

"Vi ćete osvojiti mnoge zemlje, i od vas će biti opremane vojske, pa neko od vas neće željeti da bude poslan u tu bitku(5) i pobjeće od svog naroda.(6) Poslije toga će on obilaziti sela, nudeći sebe, i govoriće:

Ko hoće da ja umjesto njega idem u tu i tu bitku? - I taj će ostati najamnik do posljednje kapi svoje krvi."(7)

Prenosi ga Ebu Davud. (daif).

23. Zejd ibn Eslem kaže da je Ebu Ubejde ibn Džerrah r.a. napisao Omeru r.a. pismo u kojem mu pominje velike skupine Rimljana i ono čega se od njih pribojava. Tada mu je Omer r.a. napisao pismo u kojem mu kaže:

---

1) Pokloniti ili pozajmiti mudžahidu slugu koji će ga služiti i pomagati u borbi.

2) Razapeti šator u čijem hladu će se odmarati mudžahidi.

3) Koja se koristi u borbi na Allahovom putu.

4) Ibn Hibban kaže: "Ima nagradu kao onaj koji se borio iako on stvarno nije učestvovao u borbi." U drugom rivajetu se još dodaje: "...ima nagradu kao onaj koji se bori i to borcu ni malo ne umanjuje nagradu." (Fethul-Bari 6/50).

5) Neće željeti da ide u bitku bez materijalne naknade.

6) Izbjegavajući tu bitku.

7) Nudiće sebe u najam da ide u neku bitku i govoriće: "Ko će me uzeti za najamnika, da idem mjesto njega u bitku, a da me on kao nadoknadu izdržava." On je odbio da ide dobrovoljno u borbu i sada se taj čovjek smatra najamnikom a nije mudžahid, jer nema sevapa, i on će takav ostati sve do kraja svog života, pa čak ako i pogine biće najamnik a neće biti šehid i neće imati nagrade.

Turbešti kaže: Poslanik s.a.v.s. je onoga ko učestvuje u nekoj bici zbog naknade a ne iz ljubavi prama džihadu, nazvao najamnikom.

Hattabi kaže: Iz hadisa se zaključuje da nije dozvoljeno nekoga unajmljivati za džihad. (Avnul-Me'abud 7/201).

"Kakva god poteškoća zadesi vjernika Allah dž.š. mu iz toga dadne izlaz i rješenje, jer zaista jedna teškoća ne može pobijediti dvije olakšice.(1) Uistinu Allah dž.š. u Kur'anu kaže: "O vjernici, budite strpljivi, budite izdržljivi, boravite na borbenim položajima i budite bogobojazni da biste bili spašeni." (Al Imran 200)(2)

Prenosi ga Malik. (hasen).

VRLINE ŠEHIDA(3) I POGIBIJE NA ALLAHOVOM PUTU

24. Enes r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Neće niko, od onih koji uđu u džennet, željeti da se vrati na dunjaluk - pa makar bilo njegovo sve što je na zemlji - osim šehida. On će željeti da se vrati na dunjaluk, pa da pogine deset puta zbog počasti koju će vidjeti (u džennetu)."

U drugom rivajetu se kaže: "...zbog vrijednosti šehadeta koju će vidjeti."(4)

Prenose ga Buhari, Muslim, Tirmizi i Nesai.

25. Ibn Ebi Amire r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Da poginem, u borbi na Allahovom putu, draže mi je nego da mi pripadaju stanovnici svih sela, svih gradova i oni koji žive u pustinji."

Prenosi ga Nesai. (hasen).

26. Mugire ibn Šu'be r.a. kaže:

"Naš Poslanik s.a.v.s. nam je prenio poruku od našeg Gospodara dž.š.: - da će onaj ko od nas pogine ući u džennet, - pa zato mi više volimo smrt nego što vi volite život."(5)

---

1) Misli r.a. na kur'anski ajet gdje Allah dž.š. kaže: "Pa zaista sa teškoćom ima olakšica, i uistinu sa (tom) teškoćom ima (druga) olakšica." (Inširah 5-6). U ovom ajetu se ova teškoća nalazi između dvije olakšice. U tom kontekstu je i hadis koji prenosi Hasan Basri da je Allahov poslank s.a.v.s. jednog dana izišao iz kuće radostan i osmjehujući se reče:

Neće nikada teškoća pobjediti dvije olakšice: "Pa zaista sa teškoćom ima olakšica, i uistinu sa (tom) teškoćom ima (i druga) olakšica." (Hakim, sahih).

2) Komentar ovoga ajeta glasi: O vjernici, budite strpljivi u izvršavanju Allahovih naredbi, u podnošenju nedaća i u klonjenju od Allahovih zabrana. Budite izdržljivi u odnosu na neprijatelja i nemojte dozvoliti da oni budu izdržljiviji od vas. Ustrajte na borbenim položajima, uspostavljajući džihad i bojte se Allaha dž.š. da biste bili spašeni, ulaskom u džennet i zaštitom od vatre. (Komentar Muvetta'a od Zerkanija 3/9).

3) Šehid je onaj ko pogine na Allahovom putu, a riječ šehid u arapskom jeziku znači svjedok. Nazvan je tako, zato što će Allah dž.š. i Njegovi meleki svjedočiti u njegovu korist da uđe u džennet, ili zato što će se od njega tražiti da svjedoči sa Pejgamberom s.a.v.s. na Sudnjem danu. Pogledaj hadis broj 156 i hadise poslije njega.

4) Šehadet je pogibija na Allahovom putu a šehid je onaj koji pogine na tom putu, kao što je već ranije objašnjeno.

5) Ovo je dio govora koji je Mugire ibn Šu'be r.a. održao Kisrinom guverneru pred bitku u Nehavendu 19-e godine po Hidžri. Pogledaj tekst tog govora u Prevodu Buharije od Hasana Škapura i Makića 4/301.

Prenosi ga Buhari (t)[1] do riječi: "džennet", a u potpunosti ga prenosi Rezin.

27. Ebu Katade r.a. prenosi da je jedan čovjek upitao:

- O Allahov poslaniče, reci mi da li će mi grijesi biti oprošteni ako poginem na Allahovom putu?

Da, ako pogineš i budeš strpljiv i nadaš se Allahovoj nagradi, i dok si okrenut prema neprijatelju a ne u bježanju - odgovori Poslanik s.a.v.s.

Malo zatim Poslanik s.a.v.s. mu reče:

Kako si ono pitao?

Čovjek mu ponovi pitanje a Poslanik s.a.v.s. mu reče:

Da, biće ti svi grijesi oprošteni osim duga. To mi je Džibril a.s. sada rekao."[2]

Prenose ga Muslim, Tirmizi, Nesai i Malik, a u drugom Muslimovom rivajetu od Ibn Amra ibnil-Asa r.a. se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao:

"Šehidu se opraštaju svi grijesi osim duga."

28. Fedale ibn Ubejd r.a. prenosi od Omera ibn Hattaba r.a. da je on čuo Pejgambera s.a.v.s. da kaže:

"Šehida ima četiri vrste:

čovjek vjernik, jakog imana koji sretne neprijateljsku vojsku, pa se iskreno u ime Uzvišenog Allaha bori dok ne pogine, to je onaj u kojeg će ljudi na Sudnjem danu gledati ovako, - onda je tako podigao glavu da mu je spala kapa, pa ne znam je li prenosilac mislio na Omerovu r.a. ili Poslanikovu s.a.v.s. kapu,

- čovjek vjernik, jakog imana koji sretne neprijatelja, te mu se koža nakostriješi (od straha), kao da je udaren granom bodljikavog drveta, pa ga pogodi zalutala strijela (metak) i ubije ga, taj je na drugoj deredži,[3]

- čovjek vjernik, pomješao je dobra djela sa drugim ružnim djelima, koji sretne neprijatelja, pa se iskreno u ime Uzvišenog Allaha bori dok ne pogine, taj je na trećoj deredži,

---

1) Ovo "t" je skraćenica od riječi "te'alikan", a to znači da Buharija prenosi ovaj hadis, na ovome mjestu, bez pominjanja cijelog lanca prenosilaca, kao što je to i Ibn Hadžer razradio u svojoj knjizi "Taglikut-te'alik".

2) Iz hadisa se zaključuje da se šehidu praštaju propuštene obaveze prema Allahu dž.š. a ne obaveze prema ljudima, kao što je dug. Jedan dio učenjaka smatra da se time misli na dug koji čovjek nije imao nijjet da izmiri. (Tuhfetul-ahvezi 5/370).

3) Ovim se ukazuje da je snažan vjernik draži Allahu dž.š. od nejakog (slabog), kao što je pomenuto u jednom hadisu.

i čovjek vjernik, koji je puno grijeha učinio, pa sretne neprijatelja i iskreno se u ime Uzvišenog Allaha bori dok ne pogine, taj je na četvrtoj deredži."[1]

Prenosi ga Tirmizi. (hasen).

29. Jahja ibn Se'id r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je podsticao na džihad, te je pomenuo džennet, a jedan od Ensarija jede hurme koje su bile u njegovoj ruci, pa reče:

Ja bih se zaista previše odao dunjaluku ako bih čekao da sve ove hurme dojedem.- Bacio je ono što je (preostalo) u njegovoj ruci, isukao sablju, i borio se sve dok nije poginuo."

Prenosi ga Malik. (sahih).

30. El-Bera' r.a. kaže:

"Došao je Allahovom poslaniku s.a.v.s. neki čovjek naoružan, sa štitom na licu pa reče:

Allahov poslaniče, da li da se borim ili da (prvo) primim Islam?

Primi Islam, a zatim se bori! - odgovori mu Poslanik s.a.v.s.

Tada je on primio Islam, zatim se borio i poginuo. Poslanik s.a.v.s. je na to rekao:

Uradio je malo a nagrađen je puno."[2]

Prenose ga Buhari i Muslim, a naveden je Buharin rivajet.[3]

31. Rašid ibn Se'ad prenosi da je jedan od ashaba r.a. čuo nekog čovjeka kako pita:

Allahov poslaniče, kako to da su svi vjernici izloženi kušnji (patnji) u svojim kaburima osim šehida?

Dovoljno mu je bilo kušnje sjevanje sablji iznad njegove glave - odgovori Poslanik s.a.v.s.

Prenosi ga Nesai. (hasen).

32. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Šehid ne osjeti bol kad pogine osim kao što neko od vas osjeti ubod komarca."

Prenose ga Tirmizi i Nesai. (sahih).

---

1) Iz hadisa se zaključuje da se šehidi razlikuju i da nisu svi na istoj deredži.

2) Iz hadisa se zaključuje da Allah dž.š., zbog svoje dobrote i blagodati, za mali posao mnogo nagrađuje.

3) U Muslimovom rivajetu se kaže da je ovaj čovjek bio iz premena Benu Nebit, od Ensarija i da je došao Poslaniku s.a.v.s. i rekao: "Svjedočim da nema drugog boga osim Allaha i da si ti Njegov rob i Njegov poslanik, zatim se borio i poginuo..." Ibn Hadžer kaže da je to bio Amr ibn Sabit ibn Vekaš, poznati kao Asrem ibn Abdulešhel, kao što je to pomenuto u predaji Ebu Hurejre r.a. kod Ibn Ishaka u knjizi "El-megazi".

33. Ibn Mes'ud r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Naš Uzvišeni Gospodar je zadovoljan čovjekom koji je bio u bitci na Allahovom putu, gdje su njegovi drugovi bili poraženi (povukli se), pa se on - znajući šta ga čeka (jer je haram bježati sa bojnog polja) - povratio i borio se sve dok nije poginuo. Allah dž.š. tada kaže melekima:

Gledajte mog roba, povratio se - želeći dostići nagradu koja je kod Mene a bojeći se Moje kazne - i poginuo je. Uzimam vas za svjedoke da sam mu već oprostio."[1]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

34. Abdul-Habir ibn Kajs ibn Sabit ibn Šemmas prenosi od svog oca, pa od svog djeda r.a. koji kaže:

"Došla je Žena - zvana Ummu Hallad, pokrivenog lica - Allahovom poslaniku s.a.v.s. da ga pita za svog sina koji je poginuo boreći se na Allahovom dž.š. putu. Neki ashabi joj rekoše:

Došla si pitati za sina a tako si obučena!

Ona im odgovori:

Ako me zadesila kušnja zbog mog sina[2] neće me zadesiti zbog mog stida.

Poslanik s.a.v.s. joj reče:

Tvoj sin ima nagradu kao dvojica šehida.

Zašto to? - upita ona.

Zato što ga je ubio ehlul-kitabija-[3] odgovori Poslanik s.a.v.s.

Prenosi ga Ebu Davud. (daif).

35. Sehl ibn Hunejf r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Ko bude iskreno od Allaha dž.š. tražio šehadet, Allah dž.š. će mu dati deredžu šehida, makar umro na svojoj postelji."

Prenose ga Muslim, Ebu Davud, Tirmizi i Nesai.

36. Ebu Malik El-Eš'ari r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Ko krene u borbu na Allahovom putu, pa umre, ili pogine, ili ga zbaci konj ili deva (pa slomi vrat), ili ga ujede neka otrovna životinja, ili umre (dok je na putu) na svojoj postelji bilo kakvom smrću koju mu Allah dž.š. odredi, taj je šehid i ući će u džennet."

---

1) Alkami kaže: Iz hadisa se zaključuje da je poželjno i lijepo da borac ostane ustrajan na svom položaju - u slučaju povlačenja njegovih drugova - ako će on time nanijeti velike gubitke neprijatelju, ali mu to nije obaveza, kao što to kaže Subki. Međutim ako će njegova ustrajnost na položaju biti uzrok samo njegove smrti, bez nanošenja velikih gubitaka neprijatelju, onda mu je dužnost da se i on povuče. (Avnul-Me'abud 7/221).

2) ...pa sam ga izgubila.

3) Pripadnik jedne od ranije objavljenih nebeskih knjiga (židov ili kršćanin).

Prenosi ga Ebu Davud. (daif), a u drugoj predaji se kaže da je Poslanik s.a.v.s. upitan:

Ko će u džennet?

On s.a.v.s. odgovori:

U džennet će Pejgamberi, u džennet će šehidi, u džennet će malodobna djeca[1] i u džennet će djeca koja su živa zakopana.[2]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

37. Ebu Nadr kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je prošao pored šehida na Uhudu pa je rekao.[3]

Za ove ja svjedočim.[4]

Tada Ebu Bekr r.a. reče:

Allahov poslaniče, pa zar mi nismo njihova braća, primili smo Islam kao što su ga oni pirmili i borili smo se na Allahovom putu kao što su se oni borili!?

Da, jeste - odgovori Poslanik s.a.v.s. - ali ja ne znam šta ćete vi poslije mene raditi[5]

Ebu Bekr je tada zaplakao i rekao:

Pa zar ćemo mi poslije tebe živjeti!?[6]

Prenosi ga Malik. (hasen).

DUŽNOST ODLASKA U DŽIHAD I PODSTICANJA NA TO

38. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

---

1) Koja umru prije punoljetnosti.

2) Kod svake skupine se posebno kaže: "u džennet će..." jer se deredže u džennetu razlikuju, zavisno od zasluga.

3) To je bilo neposredno poslije bitke na Uhudu 3-e godine po Hidžri, kada ih je s.a.v.s. ugledao mrtve, a bilo ih je sedamdeset; šezdeset i četiri od Ensarija i šest od Muhadžira.

4) Svjedočim da su bili pravi vjernici i da su se žrtvovali na Allahovom putu. Oni su čisti od grijeha, nisu ništa od vjere izmjenili, niti su se predali dunjalučkom uživanju.

Kako da za ove ne svjedoči Poslanik s.a.v.s. a među njima je, između ostalih: bilo onih koji su iza sebe ostavili svoju djecu, kao što je Džabirov otac koji je iza sebe ostavio devet kćerki; bilo je onih koji su pred bitku govorili: "Ja zaista ispred Uhuda, osjećam miris dženneta" kao što je bio Enes ibn Nadr i Se'ad ibn Rebi; bilo je onih koji su pred bitku molili: "Dragi moj Allahu, nedaj da se vratim svojoj familiji!" kao što je bio Amr ibn Džemuh; bilo je onih koje je Poslanik s.a.v.s. zbog starosti vratio, ali je on otišao u bitku želeći da pogine kao šehid, kao što je to uradio Sabit ibn Vekaš i drugi. (Komentar Muvatta'a od Zerkanija 3/37).

5) Šta ćete novo uvesti u vjeru i tome slično.

6) Ebu Bekr r.a. je gorko zaplakao jer ga je Poslanik s.a.v.s., tim riječima, podsjetio na svoju smrt i on se r.a. zbog toga rastanka mnogo ražalio.

"Dužnost vam je ići u džihad sa svakim muslimanskim vladarom bio on dobar ili griješnik.[1]

Dužnost vam je klanjati džematile za svakim (imamom) muslimanom, bio on dobar ili griješnik, pa čak ako čini i velike grijehe.[2]

Dužnost vam je klanjati dženazu svakom muslimanu, bio on dobar ili griješnik, pa čak ako je činio i velike grijehe."[3]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

39. Enes r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Borite se protiv mušrika (idolopoklonika) svojim imecima, svojim životima i svojim jezicima."[4]

Prenose ga Ebu Davud i Nesai. (sahih).[5]

40. Ibn Abbas r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s, na dan osvojenja Meke, rekao:

"Nema više Hidžre (selenja iz Meke u Medinu) poslije osvojenja Meke, ali ostaje džihad i (iskreni) nijjet (odluka za džihad), pa kada se pozovete u borbu, odazovite se."[6]

Prenose ga Buhari, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi i Nesai.

41. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

1) Pa čak ako bi činio i velike grijehe, jer će on za te grijehe snositi odgovornost.

2) I to ako on ispunjava uslove imama, mada je za nekim drugim bolje klanjati.

3) Ako je umro kao musliman. Međutim, ako je za vrijeme svoga života radio poslove koji ukazuju da on nije musliman, takvom se dženaza ne treba klanjati, makar on imao i muslimansko ime.

4) U borbu sa jezicima ulazi recitovanje islamskih kasida koje postižu željeni efekat u ušima i srcima nevjernika. Takođe u ovu vrstu džihada ulazi podsticanje ljudi na džihad objašnjavajući njegove vrline i prednosti. U ovo ulazi i pisati i objavljivati lijepe članke i knjige o džihadu.

5) Takođe ga prenose: Darimi, Ahmed, Ibn Hibban, Hakim i Nevevi u "Rijadussalihinu".

6) Učiniti Hidžru to jest: preseliti se iz Meke u Medinu, ostavljajući svoju porodicu i svoju imovinu, iz ljubavi prema Islamu i prema Poslaniku s.a.v.s., je bio veliki sevap, pa pošto je Meka osvojena, očišćena od kipova i nevjersva 8-e godine po Hidžri nije više bilo potrebe za napuštanjem Meke i zbog toga je Poslanik s.a.v.s. rekao ovaj hadis. Dakle, prekinut je sevap koji se postizao čineći Hidžru, ali je ostao sevap i velika nagrada za džihad i to pod uslovom da bude sa lijepim nijjetom, u ime Allaha dž.š.

U prvo vrijeme Islama Hidžra je bila fard (stroga dužnost) zbog toga što je muslimana u Medini bilo malo, pa je postojala potreba da se okupe, a takođe da muslimani, koji su bili u Meki, ne budu zlostavljani. Pošto je Meka osvojena ljudi su primili Islam u grupama i nije više bilo obavezno činiti Hidžru. Kada bi neko od muslimana živio u mjestu gdje ne bi mogao ispoljavati svoje vjerske obaveze, taj bi bio dužan da učini hidžru (preselenje) u muslimansku zemlju.

Iz hadisa se razumije da je hidžra, napuštanje domovine, zbog selenja u Medinu završena, ali je ostalo napuštanje domovine zbog odlaska u džihad ili traženja nauke.

Takođe se u hadisu nagovještava da će Meka stalno ostati u muslimanskim rukama.

Iz hadisa se zaključuje da se djela cjene prema namjerama. (Fethul-Bari 6/38).

"Ko umre a nije išao u džihad, niti je potajno imao nijjet ići u džihad, taj je umro sa jednom osobinom munafikluka (licemjerstva)."

Ibn Mubarek kaže: "Smatramo da je to važilo samo za vrijeme Muhammedovog s.a.v.s. života."[1]

Prenose ga Muslim, Ebu Davud i Nesai, a u drugoj Ebu Davudovoj predaji, od Ebu Umame r.a., se prenosi da je Poslanik s.a.v.s. rekao:

"Ko se ne bude borio na Allahovom putu, niti bude opremio gaziju (borca), niti se bude brinuo za porodicu borca, tome će Allah dž.š. dati nesreću prije Sudnjeg dana." (hasen).

42. Ebu Nadr prenosi od Abdullaha ibn Ebi Evfa r.a. da je Allahov poslanik s.a.v.s. u nekim danima, u kojima se sukobio sa nepijateljem, sačekao da sunce pređe zenit, zatim je ustao i rekao:

"O ljudi, nemojte priželjkivati susret sa neprijateljem i tražite od Allaha dž.š. spas[2] a kada se sa neprijateljem susretnete strpite se i znajte da je džennet pod sjenkama sablji.[3] Zatim je Poslanik s.a.v.s. učio ovu dovu:

"Allahu, koji si poslao Knjigu, koji tjeraš oblake, koji poražavaš udružene neprijatelje, porazi ih i pomozi nas protiv njih!"[4]

Prenose ga Buhari, Muslim i Ebu Davud.

43. Seleme ibn Nufejl El-Kindi r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

1) Nevevi u komentaru ovoga hadisa kaže: Ovo što je pomenuo Ibn Mubarek je jedno mišljenje, mada postoji i drugo mišljenje da to važi za sva vremena.

Hadis znači da onaj, ko ne bude išao u džihad i ne bude potajno imao nijjet da ide, liči munaficima koji izostaju od džihada, jer je ostavljanje džihada jedna od karakteristika munafikluka.

Iz hadisa se zaključuje, da onaj ko nanijjeti (naumi) nešto od dobra uraditi, pa umre prije nego to uradi, nema isti tretman kao onaj koji umre a nije ni imao nijjet da to uradi. (Komentar Muslima 13/56).

2) Čovjeku je zabranjeno da priželjkuje sukob sa neprijateljem jer on ne zna kako bi se to moglo završiti, možda da čovjek padne u iskušenje, pa se zbog toga u hadisu dalje kaže: "...i tražite od Allaha spas od iskušenja." Ebu Bekr kaže: "Da budem sačuvan od kušnji, pa se Allahu zahvalim, draže mi je nego da padnem u kušnju pa da saburim." Međutim, kada stvarno dođe do bitke onda treba saburiti i biti ustrajan. (Fethul-Bari 6/156).

3) Sa ovim se podstiče na džihad, jer čovjek kada hoće da se odmori sklanja se u hlad, pa kao da mu se kaže: "Džennet je pod hladovima sablji, pa ko hoće da uđe u džennet neka stane ispod sablje, tj. neka je nosi i neka se sabljom bori na Allahovom putu i neka strpljivo podnosi sve što ga na tom putu zadesi."

4) Pomenuo je objavu Kur'ana u kojem se kaže: "Borite se protiv njih! Allah će ih kazniti vašim rukama..." (Tevbe, 14.). Sa tjeranjem oblaka, skreće se pažnja na Allahovu dž.š. moć kod spuštanja kiše, slanja vjetrova i ostalih vremenskih prilika s kojima Allah dž.š. pomaže mudžahide. Zatim je pomenuo poražavanje neprijateljskih skupina, da bi opomenuo ljude da je Allah dž.š. taj koji sve određuje kako će biti i On dž.š. je taj koji pobjedu daje. (Fethul-Bari 6/157).

"Stalno će biti od mog ummeta jedna grupa koja će se boriti za Istinu.[1] Uzvišeni Allah će u srca drugih naroda ubacivati strah i davaće im nafaku iz njihovog imetka (plijena), i to će tako potrajati sve do Sudnjeg dana i sve dok ne dođe Allahovo obećanje. U grivi konja (pripremljenih za džihad) je dobro sve do Sudnjeg dana.[2]

Meni je objavljeno da ću ja umrijeti, da neću biti ostavljen (da vječno živim) i objavljeno mi je da ćete vi mene slijediti (doći iza mane), pa nemojte slučajno da jedni od vas, udaraju po vratovima drugih (nemojte da međusobno ratujete) i boravište vjernicima biće Šam."[3]

Prenosi ga Nesai. (sahih).[4]

LIJEPO PONAŠANJE U DŽIHADU

44. Enes r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. kada počne bitku, učio ovu dovu:

"Allahu moj, Ti si moj pomagač i na Tebe se oslanjam. Sa Tobom se štitim, sa Tobom napadam i sa Tobom se borim (protiv Tvojih neprijatelja)."

Prenose ga Ebu Davud i Tirmizi. (sahih).

45. Ibn Omer r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. i njegova vojska su, kada se popnu na brdo (uzvišicu), donosili tekbir (govorili: "Allahu ekber"), a kada se spuste (u doline) onda su govorili: "Subhanellah", pa je i namazu tako propisano."[5]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

46. Seleme ibn El-Ekve' r.a. kaže:

---

1) Kao razlog ove Poslanikove s.a.v.s. izreke se navodi da je jedan čovjek došao Allahovom poslaniku s.a.v.s. i rekao: "Allahov poslaniče, ljudi su počeli potcjenjivati konje, ostavili su oružje i govore: "Nema više džihada, rat je završen." Tada se Allahov poslanik s.a.v.s. okrenuo prema nama i rekao: "Slagali su ti ljudi, sada tek nastupa borba, i stalno će biti od mog ummeta jedna grupa koja će se boriti za Istinu..." Citiraj dalje tekst hadisa.

2) Bereket i dobro je u grivi konja a inače i u samim konjima koj su pripremljeni za džihad. Pogledaj hadis broj 18 u ovom poglavlju.

3) Sa Šamom se misli na područje današnje Sirije, Jordana Palestine i okolnih mjesta. Kad se pojave kušnje to područje će biti bezbjedno i muslimanima će tamo biti bolje nego u drugim mjestima.

4) Također ga prenosi i Ahmed.

5) Kada se čovjek popne na neku uzvišicu onda treba da se sjeti da je Allah dž.š. najveći i da je On dž.š. iznad svega, a kada se spusti u dolinu onda treba reći: "Subhanellah - Slava Allahu dž.š.", jer su doline obično bile mjesta gdje se spuštala Allahova dž.š. kazna na pojedine narode. Također se i u namazu, kada se bude u stavu naklonjenosti i poniznosti Allahu dž.š. (ruku' i sudžud) onda se izgovara: "Subhane rabijel-Azim i Subhane rabijel-E'ala" a kada se dižemo sa sedžde izgovaramo tekbir.

"Allahov poslanik s.a.v.s. je odredio Ebu Bekra kao emira (vojskovođu) u jednoj bitci. Tada smo noću, iznenada napali grupu mušrika ubijajući ih. Ja sam lično te noći ubio sedmoricu iz raznih plemena (porodica). Naša lozinka je bila:

O pomognuti, ubij, ubij!"[1]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).[2]

47. Muhelleb prenosi od onoga ko je čuo Allahovog poslanika s.a.v.s. da kaže:

"Ako vas neprijatelj, noću iznenada napadne, onda izgovarajte (kao lozinku):

Ha mim, la junsarun - Tako mi Allaha, oni neće pobijediti."[3]

Prenosi ga Ebu Davud i Tirmizi. (hasen).

48. Ke'ab ibn Malik r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je, kada bi krenuo u bitku na jednu stranu, spominjao (da ide na) drugu i govorio bi:

Rat je varka."[4]

Prenosi ga Ebu Davud. (sahih).

49. Mu'az ibn Džebel r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Borbe ima dvije vrste:

onaj ko (u borbi) bude tražio Allahovo dž.š. zadovoljstvo, bude pokoran svome vođi, bude žrtvovao ono najvrijednije (imetak i život), bude blago postupao sa svojim kolegom i ne bude stvarao nered, njegovo spavanje i bdijenje, sve je to dobro i njemu nagrada;

a onaj ko se bude borio iz oholosti i da ga ljudi vide i da se za njega čuje, ne bude poslušan vođi i bude stvarao nered na Zemlji, taj se ne vrati čist (od grijeha)."[5]

Prenose ga Ebu Davud, Nesai i Malik. (sahih).

50. Kajs ibn Abbad kaže:

---

1) Morali su koristiti lozinku da bi im to u mraku bio znak raspoznavanja.

2) Prenose ga također Ahmed i Darimi.

3) Ovo je jedno značenje ove izreke, a može se prevesti i kao dova: "Allahu moj, nemoj im pomoći i nadaj im da nas pobjede" ili "Mi vjerujemo u ovo što je u kur'anskim surama koje počinju sa "Ha mim" i mi smo uvjereni da će nas Allah pomoći."

4) Dakle, Poslanik s.a.v.s. nije javno iznosio svoje ratne planove i ne bi objelodanjivao mjesto gdje želi ići ratovati, nego bi pominjao neko drugo mjesto, tako da neprijatelj - putem doušnika - ne bi čuo za njegov dolazak pa da se pripremi za odbranu.

3) Uslovljava se kod izvršavanja dobrih djela da budu sa iskrenim nijjetom, u ime Allaha dž.š., jer samo takva mogu biti primljena.

"Poslanikovi s.a.v.s. drugovi su mrzili dizanje glasa za vrijeme borbe."[1]
Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

51. Ebu Derda' r.a. je, kada bi sa ljudima kretao u džihad, stajao na vidnom mjestu i glasno bi vikao da ga ljudi čuju:

"O ljudi, ko je od vas nekom ostao dužan, a zna da, ako u ovoj bitci pogine, nije ostavio on čime bi se taj dug izmirio, neka se vrati i neka ne ide sa mnom, jer se on zaista neće vratiti čist (od grijeha)."

Prenosi ga Rezin.

ISKRENOST NIJJETA U IME ALLAHA DŽ.Š.

52. Ebu Musa r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. upitan o čovjeku: koji se bori iz hrabrosti, (o čovjeku) koji se bori iz žestine (osvete); koji se bori da ga drugi vide; pa ko je od njih borac na Allahovom putu?

Poslanik s.a.v.s. odgovori:

"Ko se bude borio sa ciljem da Allahova riječ bude gornja[2] taj je na Allahovom putu."[3]

Prenose ga Buhari, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi i Nesai.

53. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je neki čovjek rekao:

Allahov poslaniče, šta je sa onim koji želi da ide u džihad na Allahovom putu, a time želi ovodunjalučku korist?

Taj nema nagrade - odgovori Poslanik s.a.v.s.

Pa je čovjek ponovio to pitanje tri puta, i Poslanik s.a.v.s. mu je svaki put odgovarao:

Taj nema nagrade."[4]

---

1) U ovu zabranu ne ulazi glasno činjenje zikra (spominjanje Allaha dž.š.), donošenje tekbira i tome slično.

Dakle, ashabi nisu voljeli međusobno dozivanje za vrijeme borbe, kao npr. da neko uradi neki važan posao, pa da onda glasno pominje svoje ime da bi se pohvalio i da bi mu se drugi divili.

Iz hadisa se zaključuje da je dizanje glasa, vriska, bespotrebno brbljanje za vrijeme borbe, pokuđeno. Možda je razlog te zabrane u tome, što je dizanje glasa i galama za vrijeme borbe znak straha, panike i poraza, za razliku od šutnje koja je znak ustrajnosti i nepokolebivosti. (Avnul-Me'abud 7/319).

2) Da Allahova riječ vlada na Zemlji.

3) Poslanik s.a.v.s. je dao odgovor koji ukazuje da uzdizanje Allahove riječi mora biti glavni povod borbe, a to ne isključuje da uz to bude i borba radi ratnog plijena, radi srdžbe u ime Allaha dž.š., ali ovo ostalo nikako ne smije biti glavni cilj borbe, nego to može biti ono što se dobije uz borbu da Allahova riječ bude gornja. (Fethul-Bari 6/28).

4) Prenosi se da je ovaj Poslanikov s.a.v.s. odgovor teško pao ashabima, pa su oni rekli ovome čovjeku: Vrati se pa ga ponovo upitaj, možda nisi dobro razumio - pa je on tako tri puta pitao i uvijek je dobijao isti odgovor. To je, ako mu to bude glavni i jedini cilj. Međutim ako se on bori da Allahova riječ bude gornja, ali uz to osvoji ratni plijen, to je dozvoljeno. Pogledaj komentar prethodnog hadisa. Iz hadisa se zaključuje da Allah dž.š. prima od poslova samo ono što se u Njegovo dž.š. ime uradi i onaj posao kojim se želi dostići Allahovo dž.š. zadovoljstvo.

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

54. Šeddad ibn El-Had r.a. prenosi da je jedan beduin došao, primio Islam, a zatim je upitao Poslanika s.a.v.s:

Mogu li s tobom učiniti Hidžru?

Poslanik s.a.v.s. je preporučio nekim ashabima da se za njega pobrinu. Iza toga je bila jedna bitka u kojoj je Pejgamber s.a.v.s. nešto zaplijenio. Pejgamber s.a.v.s. je taj plijen raspodjelio ashabima pa je i tom beduinu dao njegov dio, na što ovaj upita:

Šta je ovo?

To je ono što sam tebi dodjelio - odgovori Pejgamber s.a.v.s.

Tada čovjek reče:

Nisam te zbog ovoga slijedio, nego sam te slijedio da budem pogođen strijelom ovdje - on pokaza rukom u svoje grlo - pa da umrem i da uđem u džennet.

Poslanik s.a.v.s. na to reče:

Ako imaš iskren nijjet, Allah dž.š. će ti to i ispuniti.

Prošlo je nešto vremena te su krenuli u drugu bitku, u kojoj je taj čovjek donešen Pejgamberu s.a.v.s, a strijela ga je pogodila baš u ono mjesto gdje je pokazao. Pejgamber s.a.v.s. upita:

Je li to onaj čovjek?

Jeste - odgovoriše ashabi.

Iskren je bio u svom nijjetu, pa mu je Allah dž.š. to i ispunio - reče Pejgamber s.a.v.s.

Zatim su ga opremili u jednu od Pejgamberovih s.a.v.s. košulja. Pejgamber s.a.v.s. ga je stavio ispred sebe i klanjao mu dženazu, pa se čulo da u dovi, koju je za njega učio, i ovo kaže:

"Allahu moj, ovo je tvoj rob koji je učinio Hidžru na Tvom putu, pa je poginuo kao šehid i ja to svjedočim."

Prenosi ga Nesai. (sahih).

55. Abdurrahman ibn Ebi Ukbete prenosi od svog oca (koji je bio sluga, rodom iz Perzije) a on kaže:

"Učestvovao sam u bici na Uhudu sa Pejgamberom s.a.v.s. pa sam udario jednog mušrika, rekavši mu:

Evo ti, a ja sam (mladić) sluga iz Perzije![1] Pejgamber s.a.v.s. se tada okrenuo i rekao:

---

1) Bio im je običaj, da onaj koji zadaje udarac obavjesti, onoga kojeg udara, o svom imenu i porjeklu, ističući time svoju hrabrost.

Trebao si reći: -...a ja sam (mladić) sluga od Ensarija, jer zaista, sestrić od nekog plemena (naroda) pripada njima,[1] i zaista sluga nekog naroda pripada njima."[2]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

PROPISI U DŽIHADU I BITKAMA

56. Burejde r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. bi, kada odredi emira/vođu za vojsku ili izvidnicu, preporučio emiru da se Uzvišenog Allaha boji i da lijepo postupa sa vojnicima koji su sa njim, a zatim bi rekao:

Borite se u ime Allaha dž.š. i na Allahovom putu, borite se protiv onih koji ne vjeruju u Allaha dš.š.! Borite se i nemojte nešto od ratnog plijena da sakrivate.[3] Nemojte kršiti ugovor, nemojte masakrirati i nemojte ubijati djecu.

Pa kada sretnete svoje neprijatelje, mušrike pozovi ih da prihvate (jednu od) tri stvari, pa ako ti se odazovu primi to od njih i ostavi ih na miru:

pozovi ih da prihvate Islam,[4] pa ako to prihvate, primi to od njih i ostavi ih na miru; zatim ih pozovi da se presele iz njihovih mjesta (kuća) u grad muhadžira (Medinu), i reci im, ako to urade, pripadaće im ono što pripada i muhadžirima i imaće dužnosti one koje imaju i muhadžiri.[5] Ako oni ne htjednu da se presele obavjesti ih da će biti kao muslimani beduini (seljaci) i da će se nad njima sprovoditi Allahov dž.š. zakon koji se sprovodi nad vjernicima.(6) I njima ne pripada ništa od ratnog plijena, niti od fej'a(7) osim da i oni idu u džihad sa muslimanima,(8)

---

1) Nevevi kaže: "Znači da se sestrić od nekog plemena smatra jednim od njih i da nema zabrane da se pred njim govore neke stvari koje se tiču tog plemena, kao npr: potpomaganje, međusobna ljubav i savjetovanje. (Avnul-Me'abud 14/28).

2) Poslanik s.a.v.s. ga je upozorio da, kada se već ponosi nečim, onda neka se ponosi time da je on od Ensarija koji su prihvatili Poslanika s.a.v.s. i pomogli mu.

Poslaniku s.a.v.s. se nije sviklo što taj mladić pominje svoje porijeklo iz Perzije - koja je u to vrijeme bila neislamska - nego mu je rekao da se pripisuje Ensarijama; tako da pripada Islamu i muslimanima. (Avnul-Me'abud 14/28).

3) Sav ratni plijen se mora sakupiti kod emira vojske i onda se dijeli i nije dozvoljeno da neko nešto sakriva prije podjele.

4) To je prva stvar koju im nudi.

5) Muhadžirima je, pored ostalog, bila dužnost da idu u borbu, kada se to od njih zatraži.

6) Misli se na islamske obaveze, kao što su namaz, zekjat, primjenjivanje šeriatskih kazni i drugo.

7) Fej' je ratni plijen koji se uzme od neprijatelja bez borbe.

8) Iz hadisa se zaključuje da je onima koji su prelazili na Islam, bilo mustehab/poželjno da se presele u Medinu i da time dobiju status onih koji su učinili Hidžru prije njih. Samim tim imali bi pravo na dio ratnog plijena, a i onog plijena koji se dobije od neprijatelja bez borbe (fej'a).

ako oni to odbiju,[1] onda od njih traži džizju (glavarinu),[2] pa ako to prihvate, uzmi to od njih i ostavi ih na miru,

a ako oni to odbiju, onda zatraži od Uzvišenog Allaha pomoć, i povedi rat protiv njih.[3]

Kada budeš opsjedao neko utvrđenje, pa neprijatelj htedne da se preda, ali da im daš obećanje (riječ) od Allaha dž.š. i obećanje od Poslanika s.a.v.s, to nemoj raditi, nego im daj svoje obećanje i obećanje svojh drugova, jer zaista prekršiti svoje obećanje i obećanje svojh drugova je lakše i blaže nego prekršiti Allahovo dž.š. obećanje i obećanje Njegovog poslanika s.a.v.s.

Kada budeš opsjedao neko utvrđenje, pa se neprijatelj preda, ali da im presudiš po Allahovom dž.š. zakonu, nemoj prihvatiti njihovu predaju, da im sudiš po Allahovom dž.š. zakonu, nego to prihvati, ali da im sudiš po svom zakonu (mišljenju), jer ti zaista nisi siguran, hoćeš li u tom njihovom slučaju pogoditi Allahov dž.š. zakon ili nećeš."

Prenose ga Muslim, Ebu Davud i Tirmizi.

57. Abdullah ibn Avn kaže: Napisao sam pismo Nafi'u u kojem sam ga pitao o pozivanju u Islam prije bitke (napada)? On mi je odgovorio:

"To je bilo u prvo vrijeme Islama. Allahov poslanik s.a.v.s. je iznenada napao Beni Mustalek, oni se nisu nadali, njihova stoka je bila na pojilištu, pa je Poslanik s.a.v.s. poubijao njihove borce i zarobio ostale članove njihovih porodica i tom prilikom je Poslanik s.a.v.s. dobio Džuvejriju r.a.[4]

To mi je (kaže Nafi') pričao Abdullah ibn Omer r.a. koji je učestvovao u toj bitci."[5]

Poslanik s.a.v.s. je Muhadžirima koji su ostavili sav svoj imetak i došli u Medinu, materijalno pomagao iz ratnog plijena. Na to nisu imali pravo ostali seljaci, osim da učestvuju u borbi. A ako ne budu htjeli da pređu u Medinu onda imaju tretman kao ostali seljaci, koji nisu učinili Hidžru i koji ne učestvuju u džihadu. Takvi nemaju pravo na ratni plijen, ali imaju pravo na zekjat ako budu ispunjavali uslove za dodjelu zekjata.

1) Ako odbiju da prime Islam.

2) To je druga stvar koju im nudi, a džizja je godišnja naknada (glavarina) koju daju nevjernici, koji žive u islamskoj zemlji, vlastima i time nadoknađuju zaštitu koju im obezbjeđuje ta vlast.

3) To je treća varijanta, na koju se prelazi, ako odbiju prve dvije.

4) To je Džuvejrija bint Haris, jedna od Poslanikovih s.a.v.s. žena r.a. a ova bitka je bila 8-e godine po Hidžri.

5) Iz ovog hadisa se zaključuje da je dozvoljeno iznenada i bez najave napasti nevjernike koj su čuli za Islam, tj. došao im je poziv u Islam.

Po ovom pitanju postoje tri mišjenja:

da je obavezno najaviti napad i nije dozvoljeno napasti iznenada, i to je slabo mišljenje,

da se nikada ne mora najavljivati; ovo mišljenje je slabije od prethodnog i pogrešno je,

da je obavezno najaviti napad i pozvati ih u Islam ako ranije nisu čuli za Islam i nije do njih doprla vjest o Islamu, a ako su već ranije čuli za Islam i ako im je već došao poziv da pređu na Islam, onda im najavljivanje borbe nije obavezno ali je poželjno. Ovo je mišljenje većine uleme i to je najispravnije, a Allah dž.š. zna najbolje.

Prenose ga Buhari, Muslim i Ebu Davud.

58. Ebu Musa r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s, kada pošalje nekoga od svojih ashaba po nekom zadatku, govorio:

"Obveseljavajte (i zbližavajte) a ne odbijajte ih (od Islama)! Olakšavajte a ne otežavajte!"

Prenosi ga Muslim.

59. Semure ibn Džundub r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Ubijajte od nevjerničke vojske odrasle (sposobne) a ostavljajte maloljetne![1]

Prenose ga Ebu Davud i Tirmizi. (hasen).

60. Ibn Omer r.a. kaže da je u nekoj od Poslanikovih s.a.v.s. bitaka nađena ubijena žena, pa je Allahov poslanik s.a.v.s. zabranio ubijanje žena i djece."[2]

Prenose ga Buhari, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi i Malik.

61. Nu'man ibn Mukarrin r.a. kaže:

"Učestvovao sam sa Allahovim poslanikom s.a.v.s. u nekoliko bitaka pa, kada se pojavi zora, ne bi počinjao bitku sve dok ne iziđe Sunce, a kada iziđše, onda se borio sve do polovine dana, tada bi prekinuo sa bitkom sve dok Sunce ne pređe zenit (polovinu neba). Kada Sunce pređe zenit nastavio bi sa borbom sve do ikindije. Onda bi prekinuo sa borbom dok klanja ikindiju namaz, a zatim bi opet nastavio sa borbom... i govorio je s.a.v.s:

U ovim vremenima (satima) pušu vjetrovi (Allahove dž.š.) pomoći[3] i vjernici uče dovu u svojim namazima za svoje vojnike."[4]

Prenose ga Ebu Davud i Tirmizi.(sahih).

62. Enes r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je napadao u vrijeme sabah-namaza i slušao bi, pa ako čudne (u tom mjestu) ezan odustao bi, a ako ne čudne onda bi napao."[5]

Prenose ga Muslim, Ebu Davud i Tirmizi.

---

1) Maloljetan je, otprilike, onaj ko je mlađi od 15 godina.

2) Ako bi žena aktivno učestvovala u borbi ili na neki način pomagala vojnicima, onda ona ima tretman kao i ostali vojnici i u tom slučaju se i ona ubija. Pogledaj propis ubijanja djece u Prevodu Buharije od H. Škapura i Makića 4/186, fusnota broj 17.

3) Kao što je Allah dž.š. u bitci na Hendeku (5-e godine po Hidžri) poslao vjetar koji je poizvrtao šatore neprijateljske vojske.

4) Vjernici uče dovu za vojnike u namazu ili poslije namaza ili u kunut dovi koja se uči na zadnjem rekjatu pojedinih namaza i to kada vjernike zadesi neka nesreća, neko ih napadne i tome slično.

5) Ako se u nekom mjestu čuje ezan ili vidi džamija to je muslimansko mjesto i zato se ne smije napadati, a ako se ne čuje ezan, niti ima džamije onda je to znak nevjerstva, pa je dozvoljeno napasti. (Avnul-Me'abud 7/297).

63. I'sam El-Muzeni r.a. kaže da bi Allahov poslanik s.a.v.s, kada pošalje vojsku ili izvidnicu, govorio:

"Kada vidite džamiju ili čujete muezina ne ubijajte nikog!"

Prenose ga Ebu Davud i Tirmizi. (hasen).

64. Haris ibn Muslim ibn Haris prenosi od svoga oca r.a. da je ispričao:

"Allahov poslanik s.a.v.s. nas je poslao u jednu bitku, pa kada smo se približili mjestu koje trebamo napasti, ja sam potjerao svoga konja i prije svojih drugova sam stigao u to selo, gdje su me stanovnici dočekali kukajući, tražeći pomoć. Rekao sam im:

Izgovorite: "La ilahe illellah" bićete spašeni!

Oni su to izgovorili. Moji drugovi su me zbog toga kritikovali i rekli mi:

Omeo si nas da uzmemo ratni plijen.

Kada smo se vratili Allahovom poslaniku s.a.v.s. oni su ga obavjestili o onome što sam uradio. Poslanik s.a.v.s. me pozvao, pohvalio to moje djelo, a zatim mi je rekao:

Allah dž.š. ti je za svaku osobu od tih ljudi upisao takvu i takvu nagradu,[1] i ja ću ti napisati oporuku poslije mene.

Poslanik s.a.v.s. je to napisao, zatim ga opečatio i to mi je predao."[2]

Prenosi ga Ebu Davud. (daif)

65. Džundub ibn Mekiz r.a. priča:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je poslao vojsku ... u kojoj sam i ja bio - i naredio im je da izvrše napad na Benil-mulevveh.

Krenuli smo, pa kada smo stigli do Kedida[3] tu smo sreli Harisa ibn Bers'a El-lejsija, pa smo ga zarobili. On reče:

Ja hoću da primim Islam i krenuo sam Allahovom poslaniku s.a.v.s.

Mi mu rekosmo:

Ako budeš musliman, neće ti škoditi što te svežemo jedan dan i jednu noć, a ako budeš nešto drugo onda ćemo te još jače svezati - pa smo ga dobro uvezali."[4]

Prenosi ga Ebu Davud. (daif).

---

1) Prenosilac ovog hadisa Abdurrahman kaže da je zaboravio kakav mu je sevap obećan.

2) Poslanik s.a.v.s. je napisao onima koji će doći poslije njega s.a.v.s. da sa ovim čovjekom lijepo postupaju.

3) Mjesto u zapadnom dijelu Arabije udaljeno od Meke četrdeset milja, između Usfana i Emedža. (Merasidul-ittila' 3/1152). Inače riječ "kedid" znači neravno pjeskovito tlo, i tako je ova riječ protumačena u (En-nihaje fi garibil hadis", što bi, po tome značilo: "...kada smo stigli do mjesta neravnog tla, tu smo sreli..."

4) Iz hadisa se zaključuje da je neprijateljskog vojnika dozvoljeno svezati da ne bi pobjegao i time nanio štetu muslimanima. (Avnul-Me'abud 7/338).

66. Ebu Se'id r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. poslao vojsku na Beni Lihjan, pa je rekao:

"Neka od svake dvojice ljudi krene jedan,(1) a nagrada se dijeli obojici."

U drugom rivajetu se kaže: ... pa je Poslanik s.a.v.s. rekao onima koji su ostali:

"Ko se od vas bude brinuo za porodicu i imetak onoga koji je otišao (u borbu) imaće pola njegove nagrade."

Prenose ga Muslim i Ebu Davud.

67. Ibn Omer r.a. kaže:

"Bio sam u jednoj bitci pa su ljudi počeli bježati, i ja sam bio među onima koji su bježali. Kada smo pobjegli počeli smo se dogovarati, šta da radimo, kad smo pobjegli sa bojnog polja i vratili smo se s Allahovom dž.š. srdžbom? Odlučili smo da uđemo u Medinu a da nas niko ne vidi. Pošto smo ušli u Medinu, rekosmo:

Kako bi bilo da svoj slučaj izložimo Poslaniku s.a.v.s, pa ako imamo priliku da se pokajemo ostaćemo u Medini, a ako ne, onda da otputujemo.

Došli smo Poslaniku s.a.v.s. i rekli:

Mi smo oni što su pobjegli sa bojnog polja.

Poslanik s.a.v.s. nam se okrenu i reče:

Ne, vi ste oni koji se okrenu da bi ponovo navalili ili da se pridruže drugoj skupini (radi traženja pomoći).

Primakli smo se Allahovom poslaniku s.a.v.s. poljubili ga u ruku, i on s.a.v.s. reče:

Ja sam (druga) skupina vjernika."(2)

Prenose ga Ebu Davud i Tirmizi. (hasen).

68. Nedžde ibn Amir El-Haruri je napisao pismo Ibn Abbasu r.a. u kojem ga je pitao za pet stvari:

"Reci mi, jesu li žene učestvovale u borbi sa Poslanikom s.a.v.s, i je li im dodjeljivao određeni dio ratnog plijena (sehem), je li ubijao djecu, kada se

---

1) To jest, neka iz svakog plemena krene pola ljudi.

2) Allahov poslanik s.a.v.s. je sa ovim lijepim postupkom prema ashabima r.a. olakšao ovu njihovu situaciju i nije htio da ih nazove kukavicama, nego je rekao da su oni, od onih koji se na momenat povuku iz bitke da bi ponovo navalili..., kao što je to pomenuto u kur'anskom ajetu u kojem se pominje težina grijeha za bježanje sa bojnog polja: "A tko im toga dana okrene leđa (pobjegne), **osim da se okrene da bi ponovo navalio ili da se pridruži drugoj skupini (radi traženja pomoći),** taj se vratio s Allahovom srdžbom i njegovo je počivalište džehennem, a to je ružno mjesto boravka." (Enfal, 16.). Na taj način Poslanik s.a.v.s. im je otvorio put izvinjenja i traženja tevbe (pokajanja). Pogledaj komentar hadisa broj 33 u ovom poglavlju, gdje se govori o tome, kada se bolje povući sa položaja a kada je bolje ostati ustrajan.

siroče prestaje tretirati kao siroče,(1) i kome pripada petina ratnog plijena. (humus)?

Kada je Ibn Abbas r.a. dobio pismo rekao je:

Da se ne bojim da ću biti od onih koji kriju znanje, ne bih mu ništa odgovorio.(2)

Ibn Abbas r.a. mu je tada odgovorio:

Pitaš me, jesu li žene učestvovale sa Poslanikom s.a.v.s. u borbi? Da, učestvovale su, previjale su ranjenike(3) i davano im je (nešto malo) od ratnog plijena, a da im je dodjeljivan određeni dio (sehm, kao ratnicima) to nije.

Allahov poslanik s.a.v.s. nije ubijao djecu i nemoj ih ubijati!(4)

Pitaš me, kada se siroče prestaje tretirati kao siroče? Tako mi moga života, zaista se desi da mladiću nikne brada a on još ne zna da privređuje (zarađuje) niti zna da troši. Međutim, kada počne (i znadne) da stiče i zarađuje od dobra koje ljudi (obično) pribavljaju, tada se on više ne tretira kao siroče.(5)

Pitaš me za petinu ratnog plijena (humus) kome pripada? Ja kažem da pripada nama, ali nam to ljudi nisu dali."(6)

---

1) To jest, kada siroče postaje samostalno i kada ima pravo da samo raspolaže sa svojom imovinom.

2) Ovo je Ibn Abbas r.a. rekao jer on nije volio Nedždeta El-Harurija zbog toga što je ovaj bio od ljudi koji su uvodili u vjeru razne novotarije (bid'ate) i pripadao je frakciji Havaridža, koji su se suprostavili Aliji r.a. a za koje Poslanik s.a.v.s. kaže da će napuštati vjeru, kao što strijela napušta luk, kad se odapne (ispali).

3) "...i donosile su vodu", kao što se pominje u drugoj predaji.

4) Ovo je zabrana da se ubijaju neprijateljska djeca, ako ona ne učestvuju u borbi, kao što je slučaj sa ženama, a ako učestvuju u borbi onda ih je dozvoljeno ubiti, jer se oni tada tretiraju kao ratnici. Pogledaj propis ubijanja djece u Prevodu Buharije od H. Škapura i Makića 4/186, fusnota broj 17.

5) Nevevi kaže: "Siroče, inače, prestaje biti siroče kada postane punoljetno, jer Poslanik s.a.v.s. kaže: "Nije siroče onaj ko je postao punoljetan." (sahih). Međutim, ovdje se radi o jednoj drugoj mes'eli (fikhskom pitanju) a to je: kada siroče prestaje imati tretman siročeta, tj. kada se smatra da je odraslo i da samo zna raspolagati svojim imetkom. Kada to nastupi onda mu više ne treba staratelj, nego je staratelj dužan da mu preda imetak koji to siroče posjeduje. Tu imamo dva mišljenja:
Malik i Šafija kažu da nije dozvoljeno da postane punoljetan, da ima puno godina, nego treba da se na njemu zapazi da je pametan i da pozna vjerske propise, kao i da zna kako da postupa sa svojim imetkom.
Ebu Hanife kaže da treba da namiri dvadeset i pet godina i tada mu treba dati njegov imetak na raspolaganje.
Takođe ako bi starija osoba zbog starosti ili bolesti počela nekontrolisano da se razasipa imetkom onda se njen imetak treba stviti pod kontrolu nekog sposobnog i to je mišljenje većine učenjaka. (Džamiul-usul 2/612).

6) Misli se na petinu (od petine) za koju Allah dž.š. u Kur'anu kaže: "Znajte da jedna petina od svega što vi u ratu zaplijenite pripada Allahu dž.š., **Poslaniku s.a.v.s. i njegovu rodu,** siročadi... citiraj dalje ajet" (Enfal, 41.), pa Ibn Abbas r.a. misli na ovaj dio ajeta gdje se kaže da peti dio te petine pripada Poslanikovom s.a.v.s. rodu, a Ibn Abbas je Poslanikov s.a.v.s. amidžić. Ovo je i mišljenje Šafije i mnogih drugih učenjaka da s sa ovim rodom misli na Benu Hašim i Benu El-Muttalib. Međutim dinastija Beni Umejjeta je smatrala da je to prieče da se da za opšte potrebe islamske vlasti.

Prenose ga Muslim, Ebu Davud i Tirmizi.

69. Ummu Atijete r.a.[1] kaže:

"Učestvovala sam sa Allahovim poslanikom s.a.v.s. u sedam bitaka, ostajala sam u njihovoj pozadini, pravila im hranu, previjala ranjenike i služila bolesne."

Prenosi ga Muslim.

70. Ebu Hurejre r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. nas je poslao na jedno mjesto i rekao:

Ako tamo nađete toga i toga čovjeka - imenovao je dvojicu ljudi iz Kurejša-[2] spalite ih vatrom.

Poslije, kada smo htjeli krenuti, Poslanik s.a.v.s. nam reče:

Bio sam vam naredio da spalite toga i toga, ali vatrom ne kažnjava niko osim Uzvišeni Allah, pa ako ih nađete ubijte ih."[3]

Prenose ga Buhari, Ebu Davud i Tirmizi.

71. Urve ibn Zubejr ibn Avvam r.a. prenosi od Usame ibn Zejda r.a. da mu je Allahov poslanik s.a.v.s. naredio i rekao:

"Napadni Ubnu rano ujutro i spali je."[4]

Ebu Misher (jedan od prenosilaca) je upitan:

Šta je to Ubna?

On odgovori:

Da, nama je to poznato, to je Jubna u Palestini."[5]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

72. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

---

1) To je Nesiba bint Haris, Ensarijka, koja je dobro poznavala fikhske propise. Ona je opremala (gasulila) Zejnebu kćerku Poslanikovu s.a.v.s. (Es-sijer 2/318).

2) Ova dvojica ljudi bili su: Hebbar ibn Esved i Nafi' ibn Abdukajs. Kada je Zejneba r.a., kći Poslanikova s.a.v.s. činila Hidžru, njih dvojica su podboli i natjerali njenu devu da naglo potrči, što je bio razlog da Zejneba pobaci, a iza toga da se razboli. (Fethul-Bari 6/152).

3) Ibn Hadžer kaže: "Iz hadisa se zaključuje:
dozvoljeno je u nekim propisima, koji se donesu na osnovu mišljenja, da čovjek odustane od tog stava, a uz to je poželjno da se pomene i dokaz, tako da se taj propis bolje razumije,
dozvoljeno je da imam pošalje nekog da izvrši neku šeriatsku presudu umjesto njega,
dužina vremenskog perioda ne oslobađa počinioca prekršaja od kazne,
derogiranje Sunneta Sunnetom, tj. derogiranje propisa donešenog u nekom hadisu, sa drugim hadisom, i to je stav većine uleme,
dozvoljeno je donijeti neku odluku prije njenog izvršenja, ili prije ostvarenja uslova za njeno izvršenje, i to je stav većine uleme."

4) Poslanik s.a.v.s. je poslao Usamu ibn Zejda u ovo selo i naredio mu da je napadne ujutro, iznenada i da zapali njihove kuće, drveće, žito i ostalo. (Avnul-Me'abud 7/276).

5) Ubna ili Jubna je ime mjesta, između Askalana i Remle, u Palestini.

"Kada se neko od vas bori (ruče) neka ne udara po licu!"[1]

Prenose ga Buhari i Muslim.

73. Ibn Ti'li priča:

"Učestvovali smo sa Abdurrahmanom ibn Halidom ibn Velidom u nekoj bitci, pa su mu dovedena četvorica neprijateljskih zarobljenika (nearapâ) pa je naredio da ih svežu i gađajući strijelama ubiju.

Kada je za to čuo Ebu Ejjub El-Ensari r.a. rekao je:

Čuo sam Allahovog poslanika s.a.v.s. da zabranjuje ubijanje svezanog gađajući ga strijelama (ili nečim sličnim), pa tako mi Onoga u čijoj ruci je moja duša ja ne bih ni kokoš tako ubio.

Kada je Abdurrahman ibn Halid čuo za ovo što je Ebu Ejjub rekao, oslobodio je četiri roba."[2]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

74. Ibn Mes'ud r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Najmilostiviji ljudi, pri ubijanju (koji ubijaju) su pravi vjernici."[3]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).[4]

75. Abdurrahman ibn Jezid El-Ensari r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je zabranio masakriranje (ubijenih) i pljačkanje (otimanje) nečega od ratnog plijena."

Prenosi ga Buhari.

76. Ibn Abbas r.a. kaže:

"Mušrici su, u odnosu na Pejgambera s.a.v.s. i vjernike, bili podjeljeni na dvije vrste:

---

1) U drugoj predaji se kaže: "Kada neko od vas tuče svoga brata (muslimana) neka ga ne udara u lice!" U drugim rivajetima je pomenut sluga i rob. Inače, Muslim je ovaj hadis uvrstio u temu o lijepom ponašanju i dobročinstvu, a Buhari ga je pomenuo u temi o oslobađanju robova.
Nevevi kaže da je zabranjeno udarati po licu zato što je ono nježno i tu je većina čula, pa možda da se udaranjem u lice onesposobi nekô od njih. Takođe je zabranjeno zbog toga što se tu vide tragovi udaraca za razliku od ostalih dijelova tijela.
Svakako se podrazumijeva da ova zabrana važi i za udaranje sluge, žene, djece i ostalih (Komentar Muslima 16/165).

2) Uzeti nekoga svezanog kao metu i tako ga gađajući mrcvaljiti nije dozvoljeno, jer je to jedan vid mučenja, a to je u Islamu zabranjeno. Poslanik s.a.v.s. kaže: "...kada ubijate uradite to lijepo i kada koljete (životinje) uradite i to lijepo." Dakle, smrtnu kaznu treba izvesti na brz način, osim u onim slučajevima gdje to šeriat drukčije zahtijeva. Pogledaj slijedeći hadis i njegov komentar.

3) Njihov iman (vjera) ih podstiče da se lijepo i merhametli ponašaju čak i kada ubijaju, pa pri tome ne čine nešto što je zabranjeno, kao što je masakriranje ili neki način koji bi otežavao smrt neprijatelju. To su osobine vjernikâ, u čijim srcima je milost i blagost, za razliku od nemuslimana čija srca su napunjena mržnjom i grubošću pa su zbog toga i udaljeni od Allahove milosti. (Et-tejsir 1/175).

4) Takođe ga prenose Ibn Madždže i Ahmed.

mušrici sa kojima je Pejgamber s.a.v.s. bio u ratnom odnosu, koji su se borili protiv Pejgambera s.a.v.s. i on, s.a.v.s., se borio protiv njih,i mušrici sa kojima je Pejgamber s.a.v.s. bio potpisao ugovor, nisu ga napadali, niti je on, s.a.v.s., njih napadao.

Bilo je pravilo, kada neka žena od mušrika - sa kojima je Pejgamber s.a.v.s. ratovao (pređe na Islam i) učini Hidžru, da se ona zaručiva sve dok ne dobije menstruaciju i dok se taj ciklus ne završi, pa kada nastupi vrijeme poslije te menstruacije onda joj je bilo dozvoljeno da se (ponovo) uda.[1] Ako njen (raniji) muž (primi Islam i) učini Hidžru prije nego se ona uda, onda ona i dalje ostaje njegova žena.

A ako, od pomenute grupe mušrika, rob ili robinja (prime Islam i) učine Hidžru, oni time postaju slobodni i imaju ista prava koja imaju i muhadžiri..."

Zatim je pomenuo postupak sa mušricima, sa kojima je Poslanik s.a.v.s. imao ugovor, kao što je to pomenuto u hadisu Mudžahida, rahimehullah.[2]

"...A ako od mušrika, sa kojima se ima ugovor, rob ili robinja (prime Islam i) učine Hidžru, ne treba ih vraćati mušricima, nego im treba dati njihovu protuvrijednost (cjenu tog roba).

Kurejba bint Ebi Umejje[3] je bila žena Omera ibn El-Hattaba pa je razveo, a zatim je oženio Muavija ibn Ebi Sufjan (kada je prešao na Islam). Ummul Hakem[4] je bila žena Ijada ibn Ganema El-Fihrija pa je razveo, a zatim je oženio Abdullah ibn Osmah Es-Sekafi."[5]

Prenosi ga Buhari.

RAZNI POVODI DŽIHADA

77. Abdulah ibn Amr ibn El-'As r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Koja se god grupa mudžahida (izvidnica i sl.) bori na Allahovom dž.š. putu, pa niko od njih ne nastrada a osvoje ratni plijen, time su već dobili dvije trećine ahiretske nagrade,[6] a kada god grupa mudžahida ne osvoji ratni

1) Ovo čekanje nastupanja menstruacije i njenog završetka je obavezno kako bi se utvrdilo, da li je ta žena trudna ili nije. Po hanefijskom mišljenju u ovom slučaju dovoljan je jedan menstruacioni ciklus, a mišljenje ostale uleme je da je potrebno da budu tri ciklusa.

2) Misli na hadis Mudžahida u kojem je pomenut postupak sa ženama koje učine Hidžru a budu iz grupe mušrika sa kojima je Poslanik s.a.v.s. imao ugovor. (Fethul-Bari 9/418).

3) To je sestra od Ummu Seleme, jedne od Poslanikovih s.a.v.s. žena r.a.

4) Ona je kći Ebi Sufjana, sestra Muavije, primila je Islam na dan oslobođenja Meke.

5) Ove žene su bile mušrikinje (idolopoklonice), pa kada je objavljen kur'anski ajet: "...Ne držite u braku žene idolopoklonice." (Mumtehane, 10.), njihovi muževi, muslimani su ih razveli. Poslije izvjesnog vremena, kada su prešle na Islam, udale su se za drugu dvojicu muslimana.

6) Ostala im je još jedna trećina koju će uzeti na ahiretu.

plijen, a bude (u borbi) izložena strahu i stradanju, oni imaju na ahiretu potpunu nagradu."[1]

Prenose ga Muslim, Ebu Davud i Nesai.

78. Džabir r.a. kaže:

"Bili smo sa Allahovim poslanikom s.a.v.s. u jednoj bitci, pa nam reče:

Zaista u Medini ima ljudi koji su sa vama, kud god vi išli i koju god dolinu prešli. Omeo ih je uzur (bolest) da krenu sa vama."[2]

Prenosi ga Muslim, a od Enesa r.a. ga prenose Buhari i Ebu Davud.

79. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Allah dž.š. je zadovoljan ljudima koji će u džennet biti uvedeni vezani u lancima."

Prenose ga Buhari i Ebu Davud koji kaže:

Misli se na ratne zarobljenike koji su povezani, a zatim pređu na Islam."[3]

80. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Zaista je imam (vođa, starješina) štit sa kojim se bori."[4]

Prenose ga Buhari, Muslim, Ebu Davud i Nesai.

81. Enes r.a. kaže da je jedan mladić iz plemena Eslem rekao Allahovom poslaniku s.a.v.s:

1) Nevevi kaže: "Hadis znači da oni borci, koji ne nastradaju a osvoje ratni plijen, imaju manju nagradu od onih koji nastradaju, ili ne nastradaju ali ne osvoje plijen. Plijen je, inače, zamjena za jedan dio sevapa zbog ratovanja, pa kada vojnici osvoje plijen, već su, na ovome svijetu, dobili dvije trećine one nagrade koja im je predviđena za ratovanje, jer je taj plijen dio cjelokupne nagrade. Ovo značenje potvrđuju ispravni hadisi i ova izreka ashaba r.a: "Ima od nas onih koji su poginuli a nisu okusili ništa od svoga sevapa/nagrade a ima i onih čiji je plod već sazrio pa ga on već bere." (Džamiul-usul 2/621). Prvi su oni koji su poginuli kao šehidi i njih čeka puna nagrada na ahiretu, a drugi su oni koji su već od svoje nagrade jedan dio okusili, a ostatak će uzeti na ahiretu.

2) Misli se na to da su oni bili sa njima, svojim iskrenim nijjetom da prisustvuju u toj bitci, ali ih je bolest ili neki drugi, opravdani razlog omeo. Dakle, oni imaju nagradu kao što je vi imate za izlazak u ovu bitku. U tom kontekstu je i kur'anski ajet u kojem Allah dž.š. kaže: "Nisu jednaki oni vjernici koji su ostali kod svojih kuća, **osim ako su spriječeni nevoljom (imaju uzur)**, i oni koji se bore na Allahovom putu..." (Nisa, 95.)
Iz hadisa se zaključuje da čovjek, kada ima iskren nijjet za neki hajirli posao, pa ga u tome spriječi uzur (razlog) onda on ima nagradu kao i onaj što je taj posao uradio. (Fethul-Bari 6/49).

3) Postanu pravi vjernici, pa to bude razlog njihovog ulaska u džennet. Drugo mišljenje je da se ovim hadisom aludira na muslimanske borce koj padnu u ropstvo i kao muslimani u okovima neprijatelja umru.

4) To jest sa čijim se mišljenjem i naredbom bori. Misli se na pravednog starješinu (vladara) sa kojim se ljudi štite od zuluma (nepravde) i kome se ljudi obraćaju kad imaju neke potrebe. A također se misli i na starješinu, ili komandanta u vojsci, koji je prisutan sa svojim vojnicima na borbenoj liniji, koji ih učvršćuje i podiže im borbeni moral, jer im je on primjer u hrabrosti. Ko od vođa ne bude ovako postupao taj i ne treba da bude vođa. U jednoj izreci se kaže: "Slab vođa (kukavica) je proklet." (Et-tejsir 1/358).

Ja, ustinu, želim da idem u džihad, ali nemam imetka da se opremim.

Poslanik s.a.v.s. mu reče:

Idi kod tog i tog čovjeka, on se već bio opremio ali se razbolio!

Mladić je otišao kod tog čovjeka i rekao mu:

Poslanik s.a.v.s. te poselamio i rekao da mi dadneš ono čime si se opremio (za džihad).

Tada čovjek zovnu svoju ženu i reče joj:

Dadni mu sve ono čime sam se opremio (za borbu) i nemoj da šta od toga zadržiš, pa će ti Allah dž.š. za to dati bereket."[1]

Prenose ga Muslim i Ebu Davud.

82. Semure ibn Džundub r.a. kaže:

"Zaista je Pejgamber s.a.v.s. za naše konje rekao da su to "Allahovi dž.š. konji"[2] i Poslanik s.a.v.s. nam je naređivao da se, držimo zajednice (džema'ata) - kada pomažemo - i (naređivao nam je) da budemo strpljivi i smireni kada se borimo."

Prenosi ga Ebu Davud. (daif).

83. Ibn Abbas r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Najbolja družina (društvo) je četvorica, najbolja četa (odred) je četristo boraca,[3] najbolja vojska je četiri hiljade boraca, a dvanaest hiljada boraca neće nikada biti poraženo zbog manjine (malog broja)."[4]

Prenose ga Ebu Davud i Tirmizi. (hasen).[5]

---

1) Nevevi kaže: Iz hadisa se zaključuje:
vrlina upućivanja na dobro,
ono što čovjek nanijjeti utrošiti u dobro, pa ga u tome nešto spriječi, poželjno je da utroši u dobro na neki drugi način, ali on to nije obavezan uraditi, ako se nije zarekao. (Komentar Muslima 13/39).

2) Tako ih je Pejgamber s.a.v.s. nazvao jer su to konji koji se koriste za borbu na Allahovom dž.š. putu.

3) Možda zbog toga što je na Bedru bilo između 300 i 400 boraca.

4) Znači kada muslimanska vojska dostigne broj od dvanaest hiljada onda oni nikako ne mogu biti poraženi zbog toga što ih je mali broj. Ali uslov tome je **da budu bogobojazni i da budu strpljivi** kao što je to pomenuto u jednom dugom rivajetu. Oni mogu biti poraženi ali iz drugog razloga, kao da se počnu oholiti, kiburiti i govoriti da su vješti i da ih niko ne može pobijediti. Tako ih šejtan zavede da tako nešto pomisle, pa ih Allah dž.š. tada može iskušati sa porazom kao što je bilo sa ashabima u bitci na Hunejnu, a bilo ih je otprilike dvanaest hiljada, pa su rekli: "Danas nećemo biti poraženi, ima nas puno!" Allah dž.š. za njih u Kur'anu kaže: "...i na dan Hunejna kad vas je zadivilo vaše mnoštvo, pa vam ono nije koristilo, a zemlja vam je postala tijesna pored toga što je široka, pa ste se okrenuli bježati..." (Tevbe, 26.). Ovaj hadis je dokaz da muslimani, kada ih bude dvanaest hilajda, ne smiju bježati ispred duplo jačeg neprijatelja, jer je to u skladu sa 66-im ajetom iz sure Enfal. (Avnul-Me'abud 7/270).

5) Takođe ga prenose Ibn Madždže, Darimi i Hakim.

84. Ebu Talha r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s., kada bi pobjedio jedan narod (vojsku) ostajao bi tri dana na bojnom polju."[1]

Prenose ga Buhari, Muslim, Ebu Davud i Tirmizi.

85. Imran ibn Husejn r.a. kaže:

"Pleme Sekif je bilo u savezništvu sa plemenom Beni Ukajl. Pleme Sekif je zarobilo dvojicu od Poslanikovih s.a.v.s. ashaba, pa su ashabi r.a. zarobili jednog čovjeka iz Beni Ukajla i zaplijenili (njegovu) devu zvanu El-Adba'. Allahov poslanik s.a.v.s. je došao do tog zarobljenika - koji je bio svezan - i zarobljenik ga zovnu:

O Muhammede!

Što hoćeš? - reče mu Poslanik s.a.v.s.

Zašto si me zarobio i zašto si uzeo (zaplijenio) onu koja je prestizala ostale hadžije? - misli na devu El-Adba'.

Zarobio sam te zbog tvojih saveznika iz plemena Sekif-[2] odgovori mu Poslanik s.a.v.s. i okrenu se, odlazeći. Čovjek ga ponovo zovnu:

O Muhammede, o Muhammede!

Poslanik s.a.v.s. je bio milostiv i blag, vrati se i reče mu:

Šta hoćeš?

Ja sam musliman - reče čovjek.

Da si to rekao kad si bio na slobodi uistinu bi se spasio-[3] reče Poslanik s.a.v.s. i okrenu se. Čovjek ga ponovo zovnu i on s.a.v.s. se vrati i upita:

Šta hoćeš?

Gladan sam, pa me nahrani i žedan sam pa me napoj - reče on.

A! To je tvoja potreba! - reče Poslanik s.a.v.s.

I taj čovjek je razmjenjen za onu dvojicu ashaba"[4]

Prenosilac hadisa dalje kaže:

---

1) Muhelleb kaže: To je Poslanik s.a.v.s. praktikovao da bi odmorio borce i njihove konje. Ibn Dževzi kaže: To je s.a.v.s. radio da dokaže ko je pobjednik, pa kao da kaže: "Ko od vas još ima snage i volje da se bori neka se vrati!" (Fethul-Bari 6/181).

2) Između Poslanika s.a.v.s. i plemena Sekif je bio ugovor o ne napadanju, a Benu Ukajl su bili saveznici plemena Sekif, pa kada je Sekif prekršilo ugovor i zarobilo dvojicu ashaba, tada je i Poslanik s.a.v.s. zarobio ovog čovjeka iz Benu Ukajla jer su im oni saveznici, da bi sa njim - putem razmjene - otkupio dvojicu ashaba.

3) Spasio bi se na ovom svijetu od ropstva a na drugo od džehennemske vatre. Poslanik s.a.v.s. je - putem vahja/objave - saznao da on to ne kaže iskreno, nego samo da ga oslobodi i zbog toga ga je Poslanik s.a.v.s. zamjenio za dvojicu ashaba.

4) Njegovu devu El-Adba' Poslanik s.a.v.s. je uzeo kao ratni plijen i zadržao je za sebe. Kasnije su mušrici napali na medinski pašnjak i oteli, između ostalih, i ovu devu.

"Zarobljena je jedna žena Ensarijka a oteta je i deva El-Adba'.(1) Ova zarobljena žena je bila svezana. Inače su ljudi ostavljali deve ispred kućâ. Jedne noći žena se uspjela odvezati i došla je do devâ, pa kojoj god se primakne, deva zahrže... Tako je radila sve dok nije došla do deve El-Adba' koja nije zahrzala, jer je bila naviknuta na jahanje. Uzjahala je devu, potjerala je i deva je krenula. Mušrici su to primjetili, krenuli su da je traže ali im je ona umakla. Ta se žena, Uzvišenom Allahu, zarekla, ako je Allah dž.š. na ovoj devi spasi, ona će je zaklati (i kao sadaku podjeliti).

Kada je stigla u Medinu ashabi su je ugledali pa su povikali:

Ovo je El-Adba', Poslanikova s.a.v.s. deva?!

Žena im reče da se zarekla, ako je Allah dž.š. na toj devi spasi, da će je zaklati. Došli su Poslaniku s.a.v.s. i to mu ispričali, našto on s.a.v.s. reče:

Subhanellah, ružno je to čime hoće da je nagradi; zarekla se, ako je Allah dž.š. na njoj spasi da će je zaklati; nema izvršenja zavjeta u griješenju, niti u onome što neko ne posjeduje."(2)

Prenose ga Muslim i Ebu Davud. Tirmizi prenosi samo jedan mali dio ovog hadisa.

86. Ibn Abbas r.a. kaže:

"Mušrici su htjeli da otkupe tijelo jednog od mušrikâ, pa je Allahov poslanik s.a.v.s. odbio da im ga proda."(3)

Prenosi ga Tirmizi. (hasen).

1) To je bilo u napadu koji su mušrici izveli na pašnjak u Medini, kao što smo već napomenuli.

2) Poslanik s.a.v.s. je to rekao jer ta deva nije pripadala toj ženi, to je bila Poslanikova s.a.v.s. deva. Iz hadisa se zaključuje, da onaj imetak, koji nevjernik otme od muslimana, pa ga muslimani ponovo preotmu, pripada njegovom vlasniku, muslimanu, a ne ide u ratni plijen. (Avnul-Me'abud 9/147). Pogledaj i hadis broj 151.

3) Ovaj čovjek kojeg su mušrici htjeli otkupiti je Nevfel ibn Abdullah ibn El-Mugire, on je uspio preskočiti Hendek i tu je ubijen. Oni su htjeli da ga otkupe za deset hiljada, pa je Poslanik s.a.v.s. rekao: "Ne treba nam, ni njegova cijena ni njegovo tijelo."

Iz hadisa se zaključuje da nije dozvoljeno prodavati tijelo mušrika, zato što je to lešina, pa je nije dozvoljeno ni posjedovati niti uzimati za nju nadoknadu, kao što je to pomenuto u 173-em ajetu u suri Bekare. Takođe su leševi poginulih mušrika na Bedru bili bačeni i napušteni bunar, a mušrici bi ih po bilo kakvoj cijeni otkupili ali su znali da ih Poslanik s.a.v.s. neće prodati. (Tuhfetul-ahvezi 5/376). U našim, današnjim uslovima, ako bi se - putem razmjene njihovih leševa - oslobodio neko od muslimana, nadam se da je to dozvoljeno, a Allah dž.š. najbolje zna.

UGOVOR O ZAŠTITI I PRIMIRJU

PRAVOSNAŽNOST TAKVOG UGOVORA I NJEGOVI PROPISI(1)

87. Osmah ibn Ebi Hazim prenosi od svog oca a on od njegovog djeda. Sahra r.a., da je Allahov poslanik s.a.v.s. napao pleme Sekif.(2) Kada je Sahr to saznao, krenuo je sa svojom konjicom da pomogne Poslaniku s.a.v.s. Našao je Poslanika da se već vraća jer nije uspio osvojiti njihovo utvrđenje. Tada se Sahr r.a. zarekao Allahu dž.š. i dao Mu riječ da neće napustiti to utvrđenje sve dok se ne predaju i ne prihvate da im Poslanik s.a.v.s. presudi. Nastavio je sa opsjedanjem sve dok se nisu predali i prihvatili da im Poslanik s.a.v.s. presudi. Tada je Sahr r.a. napisao Poslaniku s.a.v.s. slijedeću poruku:

"Allahov poslaniče, pleme Sekif se predalo i prihvatili su da im ti presudiš i ja ti ih dovodim sa svojom konjicom."

Poslanik s.a.v.s. je naredio da se ljudi sakupe radi zajedničkog namaza. Tada je Poslanik s.a.v.s. deset puta učio dovu za pleme Ahmes:

Allahu moj, učini bereket plemenu Ahmes; u njihovoj konjici i njihovoj pješadiji!(3)

Ljudi koji su se predali su došli Poslaniku s.a.v.s. pa mu Mugire ibn Šu'be reče:

Allahov poslaniče, Sahr je zarobio moju amidžinicu (strinu) a ona je prihvatila ono što su prihvatili muslimani (Islam).

Poslanik s.a.v.s. je zovnuo Sahra i rekao mu:

Sahre, kada neki narod pređe na Islam, time oni zaštite svoje živote i svoje imetke, pa vrati Mugiri njegovu amidžinicu!

Sahr mu je vratio i zatražio od Pejgambera s.a.v.s. da mu dadne vodu (bunar) koja je pripadala plemenu Beni Sulejm, koje je pobjeglo od Islama i napustilo tu vodu:

Dozvoli da se ja i moj narod nastanimom pored te vode - reče Sahr.

Poslanik s.a.v.s. mu je dozvolio. Kasnije su oni - pleme Beni Sulejm - primili Islam pa su došli Sahru i tražili od njega da im vrati tu vodu. On im nije dao. Oni su zatim došli Pejgamberu s.a.v.s. i rekli:

Allahov poslaniče, primili smo Islam pa smo tražili od Sahra da nam vrati našu vodu i on nam je nije dao.

Poslanik s.a.v.s. je tada pozvao Sahra i rekao mu:

1) Ovaj podnaslov se ne nalazi u "Tejsiru" ali se nalazi u "Džamiu-l-ustulu".

2) To je bilo u ševvalu 8-e godine po H. kada je Poslanik s.a.v.s. napao Taif.

3) Sahr ibn Ajle, Ebu Hazim, r.a. je bio iz plemena Ahmes.

Sahre, kada neki narod pređe na Islam time oni zaštiti svoje živote i svoje imetke, pa ustupi im njihovu vodu!

Hoću, Allahov poslaniče - reče Sahr.

I tada sam vidio da se Poslanikovo s.a.v.s. lice zacrvenilo od stida, zato što mu je tražio i zarobljenu ženu i tu vodu.(1)

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

88. Jezid ibn Abdullah r.a. kaže:

"Bili smo u Mirbedu, u Basri, pa smo sreli nekog čovjeka(2) nesređene kose koji je držao u ruci komad crvene kože. Mi mu rekosmo:

Ti kao da živiš u pustinji?

Da - odgovori on.

Daj nam da vidimo taj komad kože što ti je u rukama! - zatražismo mi.

On nam dade. Na toj koži je bilo napisano:

"Od Muhammeda, Allahovog poslanika s.a.v.s., plemenu Beni Zuhejr ibn Ukajš: Ako budete priznavali da nema drugog boga osim Allaha dž.š. i da je Muhammed s.a.v.s. Allahov poslanik, te budete obavljali namaz, davali zekjat, izdvajali petinu ratnog plijena, te budete izdvajali Poslanikov s.a.v.s. dio i dio plijena za vodu,(3) bićete bezbjedni, u zaštiti Uzvišenog Allaha i Njegovog poslanika s.a.v.s."

Ko ti je ovo napisao? - upitasmo tog čovjeka.

Allahov poslanik s.a.v.s. - odgovori on."

Prenose ga Ebu Davud i Nesai. (sahih).

89. Amir ibn Šehr r.a. kaže:

"Kada se Poslanik s.a.v.s. pojavio (sa novom vjerom), pleme Hemdan(4) mi reče:

Hoćeš li otići do tog čovjeka (Muhammeda) da nam izvidiš tu stvar, pa ako budeš time zadovoljan bićemo i mi, a ako ti to odbiješ, odbićemo i mi.

1) Pravilo je da, kada nevjernik pobjegne od svog imetka, taj imetak onda pripada Poslaniku s.a.v.s. On s.a.v.s. je tu vodu već dao u vlasništvo Sahru r.a. jer se imetak njima ne vraća, bez obzira i ako pređu na Islam. Međutim, u ovom slučaju je Poslanik s.a.v.s. tražio od Sahra r.a. ako hoće da im dobrovoljno to ustupi i on r.a. je to učinio. Zatim je Poslanik s.a.v.s. to njima vratio da bi ih pridobio za Islam i da im poveća ljubav pema Allahovoj vjeri. (Avnul-Me'abud 8/321).

2) To je bio Nemr ibn Tevleb, pjesnik, jedan od ashaba. Bio je vrlo darežljiv tako da kod njega ništa nije moglo ostati, sve bi podjelio.

3) To je ono što vođa sebi izabere prije podjele ratnog plijena, kao npr. neku sablju, konja i sl.

4) Jedno od plemena u Jemenu.

Hoću - rekoh ja. Pa sam krenuo na put i stigao do Allahovog poslanika s.a.v.s. Ta njegova vjera me zadivila i moje pleme je prihvatilo Islam. Tada nam je Poslanik s.a.v.s. napisao ovo pismo:

"Za Umejra Zi Mirrana..."(1)

Poslanik s.a.v.s. je tada poslao Malika ibn Murare Er-Rehavija kao svog izaslanika za cijeli Jemen, pa je i pleme Akk Zu Hajran primilo Islam. Tada je rečeno Akku:(2)

Idi Allahovom poslaniku s.a.v.s. i uzmi od njega garanciju za svoje selo i svoj imetak!

On je došao kod Poslanika s.a.v.s. i on mu je napisao:(3)

"Bismillahirrahmanirrahim, za Akka Zi Hajrana!

Ako on bude iskren i pravedan u svojoj zemlji,svom imetku i prema svojim robovima, on ima garanciju za to i Allahovu dž.š. zaštitu i zaštitu Njegovog poslanika s.a.v.s." Pisao je Halid ibn Se'id ibn El-'As."

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

90. Keab ibn Malik r.a. priča da je židov zvani Keab ibn El-Ešref uznemiravao Allahovog poslanika s.a.v.s. i podsticao nevjernike iz Kurejša protiv njega s.a.v.s. Kada je Poslanik s.a.v.s. stigao u Medinu, tada je u njoj bila mješavina ljudi; bilo je muslimana, bilo je mušrika koji su obožavali kipove i bilo je židova koji su uznemiravali Allahovog poslanika s.a.v.s. i njegove ashabe. Uzvišeni Allah je naredio Pejgamberu s.a.v.s. da saburi i da oprašta i tada je objavljen kur'anski ajet:

1) Prenosilac hadisa ovdje nije pomenuo tekst ovoga Poslanikovog s.a.v.s. pisma, ali ga je pomenuo Taberani i Ibn Abdul-Berr u svojim rivajetima: "...Bismillahirrahmanirrahim, od Muhammeda, Allahovog poslanika za Umejra Zi Mirrana i ostale koji su prihvatili Islam iz plemena Hemdan: Selamun alejkum, neka je hvala Allahu dž.š., nema drugog boga osim Njega.

Došla nam je vijest da ste primili Islam, onoga dana kada smo se vratili sa rimske teritorije. Radujte se što vas je Uzvišeni Allah uputio Svojoj vjeri. Ako budete svjedočili da nema drugog boga osim Allaha i da je Muhammed Allahov poslanik, i budete obavljali namaz, davali zekjat, Allah dž.š. i Njegov poslanik vam garantuju zaštitu vaših života, vaših imetaka, vaše zemlje -ravnicâ i brdâ - koja su vam pripadala kad ste primili Islam. Vama neće biti učinjena nepravda i na vas neće niko vršiti pritisak. Sadaka nije dozvoljena Muhammedu i njegovoj porodici. Malik ibn Murare Er-Rehavi (Poslanikov izaslanik njima) je od onih koji čuvaju tajnu, čuva povjerenu mu stvar, i on će vam dostaviti moju poruku.

Naređujem ti da sa njim fino postupaš, jer je on priznat u svom narodu."

2) Poglavar u tom plemenu.

3) Poslanik s.a.v.s. je naredio Halid ibn Se'idu ibn El-'Asu da mu to napiše, kao što je to pomenuto na kraju ovog hadisa. Akk je Poslaniku s.a.v.s. rekao: "Došao je Malik ibn Murare da nas pozove u Islam i mi smo to prihvatili, ali ja imam zemlju na kojoj imam robova, pa mi to napismeno zagarantuj!"

"...i vi ćete čuti mnogo uznemiravanja od onih kojima je data Knjiga prije vas i od idolopoklonika..."(1)

Keab ibn El-Ešref nije htio prestati sa uznemiravanjem Pejgambera s.a.v.s. pa je Pejgamber s.a.v.s. naredio Se'adu ibn Mu'azu r.a. da pošalje nekoga da ga ubije. On je to učinio i ubio ga je Muhammed ibn Mesleme r.a. Kada se to desilo židovi i mušrici su se uplašili, došli su Allahovom poslaniku s.a.v.s. i rekli:

Našem prijatelju je neko sinoć došao i ubio ga.

Tada im je Poslanik s.a.v.s. pomenuo ono šta je Keab sve govorio. Poslanik s.a.v.s. je zatim predložio da naprave između njega i njih ugovor i da se toga pridržavaju. Poslanik s.a.v.s. je, između njega i njih, i među muslimanima općenito, napisao jedan dokument.(2)

Prenosi ga Ebu Davud. (sahih).

91. Ibn Abbas r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je sklopio ugovor sa stanovnicima Nedžrana(3) i dogovorio se; da oni njemu s.a.v.s. daju, godišnje, dvije hiljade odjela, pola toga da dadnu muslimanima u mjesecu saferu a pola u mjesecu redžebu, i da mu daju kao pozajmnicu: trideset štitova, trideset konja, trideset deva i trideset komada svih oružja sa kojim bi se muslimani borili, ako bi izbio rat ili prevara u Jemenu. Muslimani garantuju za ove pozajmljene stvari sve dok ih ne vrate.

Muslimani se obavezuju da; Nedžrancima neće ni jedna crkva biti srušena, niti ijedan svećenik biti prognan, niti će oni biti natjeravani da napuste svoju vjeru, osim ako naprave neki prekršaj(4) ili da počnu jesti (uzimati) kamatu."(5)

Prenosi ga Ebu Davud. (daif).

92. Zijad ibn Hudejr prenosi da je Alija r.a. rekao:

"Ako doživim da se borim protiv kršćanskog plemena Beni Tagliba, poubijaću one koji se bore i porobiću članove njihovih porodica. Ja sam,

1) Dovršetak ajeta glasi: "I ako budete izdržali i Allaha se bojali, pa tako treba da postupe oni koji su jakom voljom obdareni." Al Imran, 186.

2) Ugovor je sadržavao slijedeće: "Ako vi, židovi i mušrici, prestanete uznemiravati i grditi Poslanika s.a.v.s. i muslimane, muslimani vas neće ubijati."

3) Nedžran se danas nalazi na jugu S. Arabije, na granici prema Jemenu.

4) To jest da prekrše nešto od pomenutih tačaka.

5) Iz hadisa se zaključuje da vođa ima pravo da određuje količinu onoga, na osnovu čega se sklapa ugovor o nenapadanju i da to bude zavisno od njihovih mogućnosti te da oni budu time zadovoljni. Takođe se zaključuje da je onaj ko neku stvar pozajmi odgovoran za nju i treba da je čuva sve dok je ne vrati.
Ševkani kaže da je ovo što je Poslanik s.a.v.s. uzeo od njih jedna vrsta džizje, tj. glavarine koju plaćaju nevjernici koji žive u islamskoj zemlji, kao nadoknadu što ne učestvuju u odbrani zemlje.

između njih i Poslanika s.a.v.s., pisao ugovor; da ne pokršćavaju svoju djecu."(1)

Prenosi ga Rezin (i Ebu Davud). (daif).

93. Irbad ibn Sarije Es-Sulemi r.a. kaže:

"Ušli smo sa Allahovim poslanikom s.a.v.s. u kulu na Hajberu, a sa Poslanikom s.a.v.s. je bio onaj ko se zadesio od muslimana. Poglavar Hajbera je bio ohol i drzak čovjek, došao je Poslaniku s.a.v.s. i rekao:

O Muhammede, je li vama dozvoljeno da koljete naše magarce, jedete naše plodove i tučete naše žene?

Allahov poslanik s.a.v.s. se razljuti i reče:

O Ibn Avfe, uzjaši svog konja i razglasi: "Zaista u džennet neće ući niko osim vjernika," i pozovi ljude na zajednički namaz!

Kada su se ljudi sakupili, Poslanik s.a.v.s. je sa njima klanjao, zatim je ustao i rekao:

Misli li neko od vas - sjedeći na svojoj foteljі -(2) da Allah dž.š. nije zabranio ništa osim ono što je u Kur'anu? Tako mi Allaha ja sam savjetovao, naređivao i zabranjivao neke stvari, koje, kao da su u Kur'anu zabranjene, pa čak i strožije. Zaista vam je Allah dž.š. zabranio da ulazite u kuće Ehlu kitabija, osim sa njihovom dozvolom i zabranio vam je udaranje njihovih žena i jedenje njihovih plodova, sve dok budu davali ono što su dužni davati (džizju)."(3)

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

94. Jedan čovjek iz plemena Džuhejne prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Možda ćete ratovati protiv nekog naroda i pobjedićete ih, pa će oni, svojim imetcima zaštititi od vas svoje živote i svoje porodice, i sklopiće sa vama primirje.(4) Nemojte od njih uzimati više od toga jer vam to nije dozvoljeno."(5)

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

1) Oni su taj ugovor prekršili i zbog toga je Alija r.a. ovo rekao. Ugovor je, između ostalog, od njih tražio da ne čine kršćanima svoju djecu i da ih ne podučavaju kršćanstvu. Takođe je Omer r.a. potpisao sa njima ugovor da nikog ne sprječavaju da pređe u Islam, niti da svoju djecu podučavaju kršćanstvu.

2) Ukazuje se na čovjeka neznalicu, koji nije zainteresovan za traženje nauke. Pogledaj hadis broj 4 u poglavlju "Privrženost Kur'anu i Hadisu."

3) Iz hadisa se zaključuje da, one koji su dali džizju (glavarinu), nije dozvoljeno uznemiravati u njihovim kućama, porodicama i imetcima.

4) To jest: sklopiće sa vama ugovor, i platiće nadoknadu svojim imetcima, da bi zaštitili svoje živote i svoje porodice.

5) Iz hadisa se zaključuje da nije dozvoljeno muslimanima, poslije sklapanja ugovora sa nevjernicima na određeni iznos, da traže više od dogovorenog, jer se to smatra nepoštivanjem i kršenjem ugovora, a to je po Kur'anu i Hadisu zabranjeno.

95. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao: "Nagodba (primirje) je dozvoljena među muslimanima[1] osim nagodbe koja zabranjuje dozvoljeno ili dozvoljava zabranjeno.[2]

Muslimani ostaju pri tačkama svojih ugovorâ, osim one tačke (uvjeta) koja zabranjuje dozvoljeno ili dozvoljava zabranjeno."

Prenose ga Ebu Davud i Tirmizi. (hasen).

96. Ibn El-Musejjib prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao židovima u Hajberu:

"Ostaviću vas tu dok Allah dž.š. htjedne da tu ostanete, ali pod uslovom da se plod (usjevi) djeli među nama."

Allahov poslanik s.a.v.s. je slao Abdullaha ibn Revahu da procjeni količinu plodova, između njega i njh, pa bi Abdullah govorio:

"Ako hoćete da bude kod vas, a ako hoćete da bude kod mene," pa su oni uzimali da bude kod njih."[3]

Prenosi ga Malik. (sahih).

97. Ibn Omer r.a. prenosi da su stanovnici Hajbera rekli Poslaniku s.a.v.s:

Muhammede, pusti nas da boravimo na ovoj zemlji, da je obrađujemo i brinemo se za nju!

Poslanik s.a.v.s. im je to dozvolio, ali da muslimanima daju polovinu od svih plodova i ostalog, i da to traje do kada Poslanik s.a.v.s. htjedne. Abdullah ibn Revaha r.a. im je dolazio svake godine da im procjeni količinu prihoda i njima bi osiguravao njihovu polovinu. Oni su se žalili Poslaniku s.a.v.s. na Abdullahovu strogost kod procjene, pa su ga čak pokušali podmititi. Abdullah r.a. im na to reče:

Hoćete da me nahranite haramom?! Tako mi Allaha, dolazim vam od meni najdražeg čovjeka (Muhammeda s.a.v.s.), a vi ste mi, uistinu, mrži od isto

---

1) Rečeno je: "među muslimanima" jer su oni ti koji prihvataju i primjenjuju šeriatske propise i njima se prvo obraća, a inače je sklapanje mira dozvoljeno i između muslimanâ i nevjernikâ.

2) Primjer nagodbe koja zabranjuje dozvoljeno je da se žena pomiri sa čovjekom, ali pod uslovom da je on ne može razvesti, niti se može, drugom ženom pored nje oženiti.

3) Kada je Poslanik s.a.v.s. osvojio Hajber 7-e godine po Hidžri, htio je da odatle protjera židove, pa su ga oni molili da ih tu ostavi da mu obrađuju zemlju a usjeve će dijeliti po pola. Poslanik s.a.v.s. ih je ostavio ali samo do nekog vremena, jer je kasnije s.a.v.s. rekao da na Arapskom poluotoku ne mogu biti dvije vjere, pa ih je Omer r.a. protjerao. Pogledaj slijedeći hadis.
Abdullah ibn Revaha r.a. je procjenio da će količina svježih, neobranih hurmi biti četrdeset veseka, dvadeset njima a dvadeset Poslaniku s.a.v.s., pa ih je pitao, hoće li da ih on uzme sve a da njima garantuje njihov dio, ili da oni uzmu sve ali da njemu garantuju njegov dio, pa su oni izabrali da to bude kod njih.
Iz hadisa se zaključuje da muslimani, kada osvoje neko područje, mogu ako hoće ostaviti njegove stanovnike tu da rade ali da sklope ugovor o načinu podjele prihoda. (Komentar Zerkanija 3/364).

toliko majmuna i svinja, ali me moja mržnja prema vama ne navraća da budem prema vama nepravedan.

Nebesa i Zemlja na ovome opstoje - rekoše oni.

Allahov poslanik s.a.v.s. je od tih prihoda davao godišnje svakoj od svojih žena, osamdeset veseka hurmi i dvadeset veseka ječma.[1]

Kada je bio Omerov r.a. hilafet ovi židovi su učinili prevaru protiv muslimana i bacili su Ibn Omera r.a. sa jedne kuće pa je iščašio ruke.[2] Tada je Omer r.a. muslimanima rekao:

Ko od vas ima svoj udio u Hajberu, neka tamo dođe da to razdjelimo!

Tada je poglavar židova u Hajberu rekao:

Nemoj nas izgoniti, pusti nas da ostanemo ovdje kao što su nas Poslanik s.a.v.s. i Ebu Bekr pustili!

Omer r.a. mu (tada) reče:

Misliš li da sam zaboravio kada ti je Poslanik s.a.v.s. rekao:

"Kako ćeš se osjećati, kada te (istjeranog iz Hajbera) tvoja deva bude ubrzano nosila u pravcu Sirije, dan za danom, dan za danom!"

Tada je Omer r.a. podjelio zemlju onima koji su učestvovali u bitci na Hajberu od onih koji su bili na Hudejbiji.[3]

Prenose ga Buhari i Ebu Davud.

POŠTIVANJE UGOVORA O ZAŠTITI I PRIMIRJU[4]

98. Ebu Bekre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Ko ubije čovjeka s kojim je sklopljen ugovor, u vrijeme kada ga nije dozvoljeno ubiti, taj neće unići u džennet."[5]

Prenose ga Ebu Davud i Nesai. (hasen).

99. Safvan ibn Sulejm prenosi od grupe sinova od ashabâ, a oni od svojih roditelja r.a. da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Ko čovjeku, s kojim je sklopljen ugovor; učini nepravdu, ili mu uskrati njegovo pravo, ili ga obaveže preko njegovih mogućnosti, ili, bez njegovog

---

1) Vesek iznosi šezdest sa'ova, a jedan sa' je četiri pregršti.

2) Ibn Omer r.a. se nalazio u Hajberu pa su ga židovi, najveći neprijatelji Islama, našli na spavanju i bacili ga sa krova kuće i time mu iščahli obadvije ruke.

3) Pogledaj hadis broj 139.

4) Ovaj naslov se ne nalazi u "Tejsiru".

5) Misli se na nevjernike s kojima se sklopi ugovor o nenapadanju određeni vremenski period. Onaj ko to prekrši neće unići u džennet, niti će osjetiti njegov miris. U komentaru se kaže: neće unići u džennet u prvoj grupi muslimana, koja će unići, a to su oni koji nisu počinili velike grijehe. (Avnul-Me'abud 7/441).

odobrenja uzme nešto od njega, ja ću tome biti protivnik na Sudnjem danu."[1]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

100. Ummi Hane r.a. kaže:

"Uzela sam pod zaštitu dva čovjeka od muževe rodbine, pa mi je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

Koga si ti, Ummi Hano, uzela pod zaštitu, uzeli smo ga i mi!"[2]

Prenose ga Buhari, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi i Malik.

101. Ibn Abbas r.a. kaže:

"Nikada ljudi neće prekršiti ugovor a da Allah dž.š. neće dati neprijatelju da nad njima (za)vlada."[3]

Prenosi ga Malik. (daif).

DŽIZJA (GLAVARINA)[4] I NJENI PROPISI

102. Mu'az ibn Džebel r.a. kaže:

"Kada me Allahov poslanik s.a.v.s., poslao u Jemen, naredio mi je da uzmem od svakog punoljetnog po jedan dinar ili vrijednost toga u me'afiru - vrsta tkanine u Memenu."[5]

Prenosi ga Ebu Davud. (sahih).[6]

103. Dže'afer ibn Muhammed prenosi od svog oca da je Omer r.a. - kada je pomenut slučaj medžusija (vatropoklonikâ) - rekao:

Ne znam kako sa njima da postupim?!"[7]

---

1) Iz hadisa se zaključuje da onoga s kim je sklopljen ugovor ne treba maltretirati niti omalovažavati. Također, ako je od onih koji plaćaju džizju (glavarinu), ne treba od njega uzimati više nego što je određeno. (Avnul-Me'abud 8/304).

2) Ova dvojica ljudi su: Haris ibn Hišam i Zuhejr ibn Ebi Umejje ili Abdullah ibn Ebu Rebia. Oni su bili među onima koji su pružili otpor Aliji r.a. i Halidu ibn Velidu r.a. prilikom osvojenja Meke, 8-e godine po Hidžri, pa su ih ovi zbog toga htjeli ubiti. Međutim, Ummi Hane r.a. ih je uzela pod zaštitu, što joj je Poslanik s.a.v.s. odobrio.

3) To je zbog toga što su oni prekršili ugovor koji im je Allah dž.š. naredio da poštuju. Ovdje se kaže da je ovo Ibn Abbasova izreka, mada Ibn Madždže i drugi prenose ovo kao Poslanikov s.a.v.s. govor. (Komentar od Zerkanija 3/14 i 33).

4) Džizja je godišnja nadoknada, glavarina koju daju nemuslimani i drugi štićenici koji žive u muslimanskoj zemlji. Tu nadoknadu oni daju islamskoj vlasti zbog toga što ne učestvuju u ratu, niti u odbrani zemlje. Džizja se uzima samo od punoljetnih muškaraca, tj. onih koji su spsobni za borbu i uzima se od Arapâ, ne-Arapâ i medžusija (vatropoklonika), kao što će to biti pomenuto u nekom od narednh hadisa. Pogledaj još i hadis broj 56 i njegov komentar.

5) Ovdje je pomenuta džizja u vrijednosti jednog dinara po glavi, mada to zavisi od mogućnosti onih koji je daju. To procjenjuje poglavar u islamskoj državi, pa se čak pravi razlika između bogatih, srednjeimućnih i siromašnih, kao što je to radio Omer r.a.

6) Također ga prenose Tirmizi, Nesai, Ahmed, Ibn Hibban i Hakim.

7) Po pitanju uzimanja džizje.

Abdurrahman ibn Avf r.a. reče:

Zaklinjem se da sam čuo Allahovog poslanika s.a.v.s. da kaže:

"Primjenite sa njima isti propis koji se primjenjuje sa Ehlulkitabijama."[1]

Prenosi ga Malik. (hasen).

104. Ibn Šihab kaže:

"Prenešeno mi je da je Allahov poslanik s.a.v.s. uzeo (primio) džiziju od medžusija (vatropoklonikâ) iz Bahrejna,[2] da je Omer r.a. uzeo džizju od medžusija iz Perzije i da je Osman r.a. uzeo džizju od Berberâ".

105. Enes r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je uzeo džizju od Ukejdira Devmeta."[3]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

106. Harb ibn Ubejdillah prenosi od svog djeda - po majci - kojem je bilo ime Umejr Es-Sekafi r.a., a on prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Zaista se porez uzima samo od židova i kršćana a ne uzima se od muslimanâ."

U drugom rivajetu se umjesto riječi: "porez" kaže:

"ušur-desetina."[4]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

107. Ibn Omer r.a. prenosi da je Omer r.a. uzimao od Nabatejaca[5] od pšenice i maslinovog ulja[6] pola ušura/desetine. Želio je time da privuče što

---

1) Sa židovima i kršćanima. Isti propis po pitanju uzimanja džizje, ali ne i ostalih odredbi, kao što su ženjenje, jedenje onoga što oni zakolju i slično.

2) Bahrejn se ranije zvalo područje u istočnom dijelu S. Arabije, a danas je Bahrejn ostrvska zemlja u Perzijskom zaljevu.

3) Ukejdir ibn Abdulmelik El-Kindi je bio kršćanin i bio je poglavar mjesta zvanog Devme, sjeverno od Tebbuka i zbog toga je prozvan Ukejdir Devmeta. Hattabi kaže da je on bio Arap i ovaj hadis ukazuje na to da je dozvoljeno uzimati džizju i od Arapa i od ne-Arapa. Ebu Jusuf, od hanefija, smatra da se džizja ne uzima od Arapa. Međutim, mišljenje Malika, Evzaije, Šafije i drugih je da su Arap i ne-Arap isto i da se od njih uzima džizja a dokaz im je ovaj hadis. (Avnul-Me'abud 8/287).

4) Od muslimana se ne uzima ni džizja, ni porez, ni taksa na njegov imetak jer to postaje kao džizja. Jedino što su muslimani dužni davati to je ušur/desetinu, kao zekjat od usjeva koje oni ne napajaju svojim rukama (trudom), a ako to napajaju svojim trudom onda se daje samo pola desetine. Što se tiče židova i kršćana od njih se uzima, kao porez, onaj procenat koji je dogovoren kod sklapanja ugovora, pa ako nije ništa dogovoreno osim džizje, ne uzima se ništa osim nje. Dakle, ne uzima se zemljarina niti porez na robu (carina), osim da se to uslovi kod sklapanja ugovora. Ovo je mišljenje Šafije. Ebu Hanife kaže: "Ako oni budu od nas u njihovoj zemlji, uzimali porez (carinu i sl.) i mi ćemo uzimati od njih, a ako ne, nećemo ni mi od njih uzimati." (Avnul-Me'abud 8/299).

5) Narod koji je živio u području današnjeg Libana.

6) U jednom prenošenju se umjesto maslinovog ulja kaže da su to bile grožđice.

više te robe u Medinu, a od variva (graha, graška, leblebije i sl.) je uzimao cijeli ušur.[1]

Prenosi ga Malik. (sahih).

108. Ibn Abbas r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Ne mogu u jednoj zemlji biti dvije kible, niti musliman treba plaćati džizju."

Sufjan, rahmetli, je to ovako objasnio:

"Znači, kada štićenik, koji je bio dužan plaćati džizju, pređe na Islam ne treba je više davati."[2]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

109. Mu'az r.a. kaže:

"Ko na svoj vrat stavi džizju, taj je već raščistio s onim čime je Muhammed s.a.v.s. došao."

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen). Sa ovom džizjom misli se na haradž, zemljarinu, pa to znači: ko sam sebi propiše haradž..., kao što se džizja propisuje kitabiji.[3]

110. Ebu Derda' r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Ko kupi zemlju sa njenim haradžom (porezom) taj je odustao od (sevapa) svoje hidžre. Ko skine poniženje sa kjafirovog vrata pa ga stavi sebi na vrat taj je Islamu okrenuo leđa."[4]

Sinan ibn Kajs (jedan od prenosilaca) kaže:

Ovaj hadis je od mene čuo Halid ibn Me'adan pa me upita:

Je li ti taj hadis pričao Šebib?

Jeste - odgovorih ja. On reče:

Kada stigneš kod Šebiba reci mu da mi taj hadis napiše na papir!

Šebib mu je to napisao, pa kada sam se vratio Ibn Me'adan je od mene zaiskao taj papir. Ja sam mu ga dao. Kada je on pročitao ono što je napisano, napustio je svu zemlju koju je posjedovao."

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

---

1) Uzimao je r.a. od pšenice i maslinovog ulja (ili grožđica) pola ušura jer je toga rijeđe bilo u Meki i Medini.

2) Sa dvije kible misli se na dvije vjere, pa ne mogu dvije vjere, kao ravnopravne, postojati u jednom mjestu. Musliman ne treba boraviti među nevjernicima, jer on time postaje kao zimija, pod njihovom zaštitom a to je umanjivanje njegove vrijednosti. Međutim, kjafiru ne treba dozvoliti da boravi u islamskoj zemlji osim uz plaćanje džizje. (Tuhfetul-ahvezi 3/276).

3) Dakle, kada musliman od kjafira kupi zemlju na koju se daje haradž (porez) onda je taj musliman dužan da dalje plaća taj haradž. Haradž je dio džizje, pa kao da je on tu džizju stavio (okačio) sebi na vrat.

4) Plaćanje haradža je jedan vid poniženja za kjafira, pa kada musliman kupi zemlju, koja je pod haradžom, i preuzme na sebe plaćanje tog haradža on kao da je okrenuo Islamu leđa, jer musliman ne smije biti ponižen. (Avnul-Me'abud 8/337).

RATNI PLIJEN I FEJ'[1]

NAČIN PODJELE PLIJENA NA UČESNIKE U BITCI[2]

111. Mudžemmi' ibn Džarije El-Ensari r.a. kaže:

"Prisustvovali smo sa Allahovim poslanikom s.a.v.s. na Hudejbiji. Kada smo se otuda vraćali, ljudi počeše naglo tjerati deve, pa upitasmo:

Šta je to ljudima?

Došao je vahj (objava) Poslaniku s.a.v.s. - odgovoriše oni.

Požurismo i mi sa narodom, tjerajući deve, i nađosmo Poslanika s.a.v.s., kod Kuraul-gamima[3] kako stoji na svojoj devi. Kada su se ljudi sakupili on nam prouči ovaj ajet:

"Mi smo ti dali jasnu pobjedu." (Feth, 1) Jedan čovjek reče:[4]

Pa zar je to pobjeda?[5]

Da, tako mi Onoga u čijoj ruci je Muhammedova duša, to je uistinu pobjeda - odgovori Poslanik s.a.v.s. i nastavi učiti sve dok nije došao do ajeta:

"Allah dž.š. vam je obećao mnogo plijena, koji ćete dobiti, a ovaj plijen vam je On požurio..." (Feth, 20) - misli se na osvojenje Hajbera.

Poslije našeg povratka (u Medinu) išli smo u bitku na Hajberu[6] pa je plijen podjeljen na one koji su prisustvovali na Hudejbiji a bilo ih je hiljadu i petsto, od kojih su tristo bili konjanici. Plijen na Hajberu je podjeljen na osamnaest cjelina, pa je Poslanik s.a.v.s. svakom konjaniku dao dva sehma (dijela) a svakom pješadincu jedan sehm."[7]

Prenosi ga Ebu Davud. (daif).

---

1) Fej' je ono što muslimani zaplijene bez borbe.

2) Ovaj podnaslov se ne nalazi u "Tejsiru".

3) Mjesto blizu Asefana, između Meke i Medine.

4) To je bio Omer ibn El-Hattab r.a., kao što je to pomenuto u "Zadul-me'adu".

5) Mnogi ashabi, u prvim momentima, nisu bili zadovljni ugovorom koji je Poslanik s.a.v.s. sklopio sa mušricima i bilo im je teško da se vrate sa Hudejbije (6-e g.H.) a da ne obave umru na koju su bili krenuli. Smatrali su to porazom pa je Allah dž.š. za vrijeme njihovog povratka objavio ove ajete, s početka sure Feth, za koje je Poslanik s.a.v.s. rekao da su mu među najdražim ajetima.

6) To je bilo nakon dvadeset dana, početkom 7-e godine po Hidžri.

7) Ebu Davud kaže da je ovaj hadis daif i da je jedan od prenosilaca pogriješio pa je rekao, da je konjanikâ na Hudejbiji bilo tristo, a tačno je da ih je bilo dvjesto i da je Poslanik s.a.v.s., kada je dijelio, dao na svakog konja dva sehma, dodajući tome i jedan sehm za njegovog konjanika a pješadiji je dao po jedan sehm. Znači, šest cjelina je razdjeljeno konjici - svakom konjaniku i njegovom konju tri sehma - obzirom da se jedna cjelina dijeli na stotinu ljudi. Preostalih dvanaest cjelina podjeljeno je ostaloj pješadiji čiji broj je bio hiljadu i dvjesto. (Avnul-Me'abud 7/409).

112. Sehl ibn Ebi Hasme r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je podijelio plijen sa Hajbera na dvije polovine; pola za vanredne slučajeve i razne potrebe a pola je razdjelio muslimanima na osamnaest cjelina (sehmova)."[1]

Prenosi ga Ebu Davud. (sahih).

113. Ibn Šihab kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je prvo iz plijena sa Hajbera izdvojio petinu."[2]

Prenosi ga Ebu Davud. (daif).

114. Ibn Ez-Zubejr r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je Zubejru r.a. - one godine kada je osvojen Hajber - dao četiri dijela; dio njemu r.a., dio za Poslanikovu s.a.v.s. rodbinu, za Safijju bint Abdulmuttalib, Zubejrovu majku, i dva dijela za njegovog konja (koji je učestvovao u bitci)."

Prenosi ga Nesai. (hasen).

115.Hašredž ibn Zijad prenosi od svoje nene, očeve majke r.a., da je ona sa još pet žena, krenula za Allahovim poslanikom s.a.v.s. u bitku na Hajber. Kada je za to čuo Allahov poslanik s.a.v.s. - priča ona - pozvao nas je da mu dođemo. Kada smo došle, primjetile smo na njemu ljutnju i on nas upita:

S kim ste krenule? Ko vam je dao dozvolu da krenete?

Krenule smo da predemo vunu pa da time pomognemo na Allahovom dž.š. putu. Također ćemo dodavati strijele, imamo nešto lijekova za ranjenike i donosićemo vodu - rekosmo mi.

Dobro, ostanite s nama - reče Poslanik s.a.v.s.

Poslije Allahovog dž.š. određenja da se osvoji Hajber, Allahov poslanik s.a.v.s. nam je dao dio ratnog plijena kao što je dao i muškarcima.

Hašredž upita:

A neno, šta ste dobili?

1) Neka sela oko Hajbera su se predala i tu nije bilo rata. Takav plijen se zove fej' i to pripada Poslaniku s.a.v.s. da on time raspolaže. Taj dio je Poslanik s.a.v.s. odredio za posebne slučajeve i razne potrebe, a ono što je osvojeno borbom - u hadisu spomenuto kao druga polovina - je ratni plijen i to je podijeljeno na ratnike na način koji je pomenut u komentaru prethodnog hadisa.

2) To je petina za koju Allah dž.š. u Kur'anu a.š. kaže: Znajte da jedna petina od svega što vi u ratu zaplijenite pripada Allahu, Poslaniku i njegovom rodu, siročadi, bjednicima i putniku (bez sredstava u tuđini)..." (Enfal, 41). Znači jedna petina se dijeli na ovih pet vrsta a ostale četiri petine se dijele borcima i to na način kako smo pomenuli u komentaru 111-og hadisa. Poslije Poslanikove s.a.v.s. smrti Ebu Bekr i Omer r.a. su dio koji je pripadao njemu s.a.v.s. koristili za kupovinu konja i oružja za potrebe džihada. (Avnul-Me'abud 8/225).

Hurme - odgovori ona."[1]

Prenosi ga Ebu Davud. (daif).

116. Umejr, Abillahmov rob, kaže:

"Prisustvovao sam sa svojim vlasnicima bitci na Hajberu pa su za mene govorili Allahovom poslaniku s.a.v.s. i opasana mi je sablja. Kasnije je Poslanik s.a.v.s. obavješten da sam ja rob i on je naredio da mi se dodjeli nešto od kućnog namještaja.[2]

Tada sam - kaže Umejr - Allahovom poslaniku s.a.v.s. citirao zapis sa kojim sam liječio bolesne pa mi je s.a.v.s. naredio da, od toga, nešto zadržim a da nešto izbacim."[3]

Prenose ga Ebu Davud i Tirmizi. (sahih).[4]

117. Zuhri kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je dodijelio dio (sehm) ratnog plijena židovima koji su sa njim s.a.v.s. učestvovali u bitci."[5]

Prenosi ga Tirmizi. (daif).

118. Ebu Musa r.a. kaže:

"Stigao sam Allahovom poslaniku s.a.v.s. sa grupom Eš'arija neposredno poslije osvojenja Hajbera pa nam je s.a.v.s. dao dio plijena a nije dao nikome

1) Jedino Evza'i smatra da se ženama daje od ratnog plijena isti dio kao i ljudima, a dokaz mu je ovaj hadis. Međutim, ovaj hadis je slab i većina učenjaka smatra da se ženama i robovima daje samo jedan mali dio od plijena a da im se ne daje isto kao ljudima. Pogledaj sahih hadis broj 68 gdje se kaže da je Poslanik s.a.v.s. davao ženama, koje su išle u bitku, nešto malo od ratnog plijena a nije im davao sehm kao ratnicima. Inače svi hadisi u kojima se kaže da je Allahov poslanik s.a.v.s. dao (sehm) određeni dio ženama, robovima, židovima i sl. odnose se na to da im je Poslanik s.a.v.s. dao nešto malo od ratnog plijena a nije im dao isto kao borcima.

2) Njegovi vlasnici su njega pohvalili Poslaniku s.a.v.s. i on mu je rekao da se obučava sa mudžahidima. Oni su mu opasali sablju pa se ona vukla po zemlji, zbog toga što je on bio mlad ili niskog rasta. Kada je Poslanik s.a.v.s. obavješten da je on rob onda je naredio da mu se dadne nešto od kućnog pribora, suđa i slično. Iz hadisa se zaključuje da se ženama i robovima ne daje isto kao i borcima nego im se daje nešto malo od ratnog plijena, kao što je to već pomenuto.

3) Poslanik s.a.v.s. mu je naredio da, iz zapisa i dovâ koje je učio, izbaci neke riječi koje su bile u suprotnosti sa Kur'anom i Sunnetom a da ostalo zadrži.

Iz hadisa se zaključuje da je dozvoljeno liječenje i sa onim zapisima koji nisu u Kur'anu i Sunnetu, ali pod uslovom da u njima ne bude riječi čije značenje je širk - pripisivanje Allahu dž.š. druga. (Tuhfetul-ahvezi 5/169).

4) Također ga prenose Ibn Madždže, Ahmed i Hakim.

5) Ovaj hadis je mursel, ne pominje se ashab između Zuhrija i Poslanika s.a.v.s., i on je daif, slab. A i ako bi se uzelo po njemu onda se to misli da im je Poslanik dao nešto malo a ne onoliko koliko se daje borcima. Pogledaj komentar 115-og hadisa.

ko nije učestvovao u toj bitci osim nama i onima koji su došli u našoj lađi, Dže'aferu r.a. i njegovim drugovima."[1]

Prenose ga Ebu Davud i Tirmizi. (sahih).

119. Ibn Omer r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. - na dan bitke na Bedru - ustao i rekao:

"Osman je otišao u službi Allaha dž.š. i službi Njegovog poslanika s.a.v.s. i ja ću umjesto njega učiniti prisegu bej'u).[2]

Poslanik s.a.v.s. je tada odvojio za Osmana dio ratnog plijena (sehm) i nije dao nikom, ko je odsustvovao, osim njemu."[3]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen)[4]

120. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"U koje god mjesto (selo) uđete ili proboravite u njemu imate tu svoj dio plijena (fej'a) a koje god mjesto bude nepokorno Allahu dž.š. i Njegovom poslaniku s.a.v.s., petina tog plijena pripada Allahu dž.š. i Njegovom poslaniku s.a.v.s. a ostalo je vaše."[5]

Prenose ga Muslim i Ebu Davud.

121. Rafi' ibn Hadidž r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je prilikom podjele ratnog plijena računao vrijednost deset ovaca kao jednu devu."

Prenosi ga Nesai. (sahih).

---

1) Dže'afer ibn Ebu Talib r.a. je bio od onih koji su učinili hidžru u Abesiniju još prije Poslanikovog s.a.v.s. preseljenja u Medinu. Kada su čuli da se Poslanik s.a.v.s. preselio u Medinu i da je Islam ojačao vratili su se iz Abesinije i stigli su Poslaniku s.a.v.s. baš poslije osvojenja Hajbera ali prije podjele ratnog plijena. Pravilo je da se ratni plijen ne daje nikome osim onima koji su učestvovali u borbi, ali ovo je bio izuzetan slučaj, a moguće da je Poslanik s.a.v.s. tražio odobrenje od ostalih učesnika u bitci da i ovima, koji su stigli iz muhadžerluka, dadne dio plijena jer su oni bili potrebni. A moguće je da im je s.a.v.s. dao iz svoje petine koja pripada njemu. (Avnul-Me'abud 7/396).

2) Tada je Poslanik s.a.v.s. udario svojom desnom po lijevoj ruci i rekao: "Ovo je Osmanova ruka." Ovo, da je Poslanik s.a.v.s. - na dan Bedra - učinio bej'u mjesto Osmana je greška nekog od prenosilaca, jer je tačno da je Poslanik s.a.v.s. učinio bej'u mjesto njega na Hudejbiji a ne na Bedru. Poslanikova kćerka Rukija r.a., žena Osmanova r.a., se razbolila pred bitku na Bedru i Poslanik s.a.v.s. mu je rekao da ostane kod nje. Ona r.a. je preselila na ahiret i ukopana je dok su oni bili na Bedru.

3) Iz hadisa se zaključuje da je emiru dozvoljeno da dadne dio ratnog plijena onome, koga on pošalje po nekom zadatku, i ako taj nije učestvovao u bitci. (Avnul-Me'abud 7/398).

4) Osim onog dijela u kojem se spominje baj'a, jer je to greška.

5) Sa prvim mjestom se misli na ona selâ koja se predaju bez borbe, taj plijen se zove fej' i sa njim Poslanik s.a.v.s. raspolaže i dijeli ga onako kako on smatra da je najkorisnije za Islam i muslimane, a sa drugim mjestom se misli na selâ koja se osvoje silom i borbom, takav plijen se dijeli na način koji je već ranije pomenut. Pogledaj komentar 111-og i 113-og hadisa.

NEFL (POSEBNO NAGRAĐIVANJE)[1]

122. Ibn Omer r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je davao posebnu nagradu od plijena nekima od onih koje je slao u izvidnicu i to je bilo specijalno za njih, pored opšte podjele plijena na cijelu vojsku."

U drugom rivajetu se još dodaje: "...a izuzimanje petine (humusa) iz svega toga je bilo obavezno."[2]

Prenose ga Buhari, Muslim, Ebu Davud i Malik.

123. Ibn Mes'ud r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. mi je, na Bedru, pored zajedničke podjele plijena, dao sablju od Ebu Džehla a nije je dao onome koji ga je ubio."[3]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

124. Ebu Džuvejrije El-Džermi priča:

"Našao sam na vizantijskoj teritoriji crveni ćup u kojem su bili (zlatni) dinari. To je bilo za vrijeme Muavijine dinastije a naš emir/vojskovođa je bio jedan ashab iz plemena Beni Sulejm.[4] Te dinare emir je razdijelio meni i ostalim muslimanima (borcima). Dao mi je isto kao i svakom od njih, a zatim mi je rekao:

Da nisam čuo Allahovog poslanika s.a.v.s. da kaže: "Nema darivanja[5] dok se ne izdvoji humus (petina);" ja bih ti dao (poklon). Zatim mi je stao nuditi od svog dijela pa nisam htio uzeti."[6]

---

1) Ovoga naslova nema u "Tejsiru". Inače nefl je ono čime vođa nagrađuje borce, koji su se istakli u nekim akcijama, i to pored onoga što će oni dobiti prilikom zajedničke podjele.

2) Pogledaj objašnjenje petine, humusa u 113-om hadisu.
Iz hadisa se zaključuje da se iz ratnog plijena prvo izuzme petina (humus), zatim se daje posebna nagrada za izvidnicu, koja se zove "nefl" i onda se preostalo dijeli na ostale učesnike u bitci, na način koji je pomenut u 111-om hadisu. (Avnul-Me'abud 7/422).

3) U Džami ul-usulu i Sunenu Ebi Davuda se, umjesto: "...a nije je dao onome koji ga je ubio" kaže:, "...jer ga je on ubio." To je objašnjenje jednog od prenosilaca. Poznato je da su Ebu Džehla, na Bedru, ubila dvojica mladića, Mu'az ibn Amr ibn El-Džemuh i Mu'az ibn Afra', ustvari oni su ga zajednički - natječući se ko će ga prvi od njih dvojice ubiti - oborili i teško ranili. Dok je izdisao došao je Ibn Mes'ud r.a. i odsjekao mu glavu, pa je zbog toga jedan od prenosilaca rekao da mu je Poslanik s.a.v.s. dao tu sablju jer ga je on ubio.
Iz hadisa se zaključuje da je dozvoljeno da se dadne dio ratne opreme onome ko ubrza smrt neprijateljskom vojniku koji umire. (Avnul-Me'abud 7/392).

4) Ime mu je bilo Me'an ibn Jezid. r.a.

5) Misli se na nefl, a to je dodatno nagrađivanje iz plijena.

6) Ovaj novac koji je Ebu Džuvejrije našao nije kao ono što se zaplijeni za vrijeme borbe. On je to našao poslije bitke pa se to dijeli podjednako na sve borce. U ovoj vrsti plijena nema ni humusa (petine) ni nefla (posebnog nagrađivanja) jer je on sličan fej'u, onome što se zaplijeni bez borbe. Poslanik s.a.v.s. u hadisu kaže da je nefl (nagrađivanje) poslije izdvajanja petine, ali obzirom da ovdje nema petine, nema ni nefla. Petina i nefl su u onome što se zaplijeni borbom. (Avnul-me'abud 7/433).

Prenosi ga Ebu Davud. (sahih).

125. Se'ad ibn Ebi Vekkas r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je dijelio grupi ljudi pomoć[1] dok sam ja tu sjedio, pa je izostavio jednog čovjeka i nije mu dao pomoć, a on mi se od njh - kaže Se'ad - najviše sviđao.

Tada sam Poslaniku s.a.v.s. rekao:

Šta imaš protiv toga čovjeka pa mu ne daješ? Tako mi Allaha dž.š., ja ga smatram mu'minom (pravovjernikom).

Ili muslimanom? - reče Poslanik s.a.v.s.[2]

Pa je to Se'ad ponovio tri puta, a Poslanik s.a.v.s. mu je uvijek isto odgovarao. Poslanik s.a.v.s. zatim reče:

Ja ponekad dajem pomoć nekom čovjeku, a drugi mi je draži od njega, bojeći se da se (ovaj kojem dajem) svojim licem ne strovali u vatru (napustivši Islam)."

Prenose ga Buhari, Muslim, Ebu Davud i Nesai.

126. Rafi' ibn Hadidž r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je na Dan Hunejna (dijeleći plijen) dao: Ebu Sufjanu ibn Harbu, Safvanu ibn Umejji, Ujejni ibn Hisnu, Akre'u ibn Habisu i Alkami ibn Ulasi, svakom od njih po stotinu deva, a Abbasu ibn Mirdasu je dao manje od toga. To je bio povod da Abbas ibn Mirdas izrecituje ove stihove:

"Zar dijeliš moj plijen i plijen El-Abida[3] na Ujejnu i Akre'a ni Hisn ni Habis nisu pretekli Mirdasa u sakupljanju

niti sam ja čovjek manje važan od njih, a koga ti danas ponižiš taj se ne uzdiže."

Kada je to Poslanik s.a.v.s. čuo namirio je i njemu na stotinu deva."

Prenosi ga Muslim.

127. Ebu Katade r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

1) Vjerovatno je ta pomoć bila neka vrsta ratnog plijena koju je Poslank s.a.v.s. dijelio pa je zbog toga ovaj hadis pomenut u ovom poglavlju.

2) Ovo Poslanik s.a.v.s. nije rekao sumnjajući u iman ovog ashaba nego je htio da kaže da je bolje i sigurnije za nekoga govoriti da je musliman jer je to ono što se vidi na njegovim postupcima.

Ovaj ashab r.a. se zvao Džuajl ibn Suraka El-Gafari i on je bio od onih koji su davno primili Islam, te se Poslanik s.a.v.s. za njega nije bojao da će napustiti vjeru. Ostali su bili od onih koje je trebalo pridobiti za vjeru i zato im je Poslanik s.a.v.s. davao pomoć, bojeći se da će neki od njih, ako mu ne dadne, napustiti vjeru, pa će zbog toga biti bačen u vatru.

3) Ime Abbasovog konja.

"Ko ubije nekog od neprijateljskih vojnika, a za to ima svjedoka, njemu pripada njegova vojna oprema, kao ratni plijen."[1]

Prenose ga Buhari, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi i Malik.

Ovo je samo jedan dio hadisa koji će biti pomenut u poglavlju "O vojnim pohodima".

128. Seleme ibn Ekve' r.a. kaže:

"Allahovom poslaniku s.a.v.s. je došao jedan špijun od mušrika kada je on, s.a.v.s., bio na jednom vojnom pohodu. Sjeo je kod njegovih drugova i popričao a zatim se izgubio.

Poslanik s.a.v.s. reče:

Tražite ga i ubijte ga!

Pa sam ga je - kaže Seleme r.a. - ubio i Poslanik s.a.v.s. mi je dao njegovu opremu kao ratni plijen."[2]

Prenose ga Buhari i Muslim.

129. Avf ibn Malik r.a. i Halid ibn Velid r.a. kažu:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je odredio da se ratna oprema (ubijenog) dodijeljuje, kao plijen, onome ko ga je ubio i da se iz toga ne izdvaja petina (humus).[3]

Prenosi ga Ebu Davud. (sahih).

PETINA (HUMUS) I KATEGORIJE NA KOJE SE DIJELI[4]

130. Abdullah ibn Ebi Evfa r.a. je upitan:

Jeste li za vrijeme Poslanikovog s.a.v.s. života iz hrane izdvajali petinu?

Zaplijenili smo nešto hrane u bitci na Hajberu, pa je svaki čovjek dolazio i uzimao od toga onoliko koliko mu je dovoljno a zatim bi odlazio - odgovori on, r.a.

Prenosi ga Ebu Davud. (sahih).

131. Ibn Omer r.a. prenosi da je vojska - u vrijeme Poslanikovog s.a.v.s. života - zaplijenila nešto hrane (žita) i meda pa iz toga nije izuzimana petina.

Prenosi ga Ebu Davud. (sahih).

1) Tu ulazi sve ono što je ubijeni posjedovao: odjeća, oružje, konj i ostalo.
Iz hadisa se zaključuje da oprema ubijenog pripada onome ko ga je ubio i da se iz toga ne izdvaja petina (humus), bez obzira da li to emir prije bitke naglasio ili ne. (Avnul-Me'abud 7/388).

2) Ovaj slučaj se desio za vrijeme pohoda na pleme Hevazin na Hunejnu. Iz hadisa se zaključuje da špijuna treba ubiti i to je mišljenje svih učenjaka. Pogledaj komentar ovog hadisa u Prevodu Buharije od H. Škapura i Makića 4/213.

3) Ovo je Avf r.a. rekao Halidu r.a. za vrijeme bitke na Mu'ti 9-e godine po Hidžri. Iz hadisa se zaključuje da se ratna oprema ubijenog dodijeljuje, kao ratni plijen, onome ko ga je ubio. Sa ovim plijenom se ne postupa kao sa onim zajedničkim iz kojeg se izdvaja petina pa se ona dijeli na način koji smo već pomenuli.

4) Ovaj naslov se ne nalazi u "Tejsiru".

132. Amr ibn Abese r.a. kaže:

"Klanjali smo jednom prilikom za Allahovim poslanikom s.a.v.s. a on je kao sitru (perdu) stavio jednu devu od ratnog plijena. Kada je završio namaz iščupao je jednu dlaku iz kože te deve i rekao:

Meni nije dozvoljeno da, iz vašeg ratnog plijena, uzmem ni ovoliko (pokazavši dlaku) osim petine (humusa) a i petina se vama vraća."(1)

Prenosi ga Ebu Davud. (sahih). Nesai ga prenosi od Ubade ibn Samita r.a.

133. Džubejr ibn Mut'im r.a. kaže:

"Otišli smo ja i Osman ibn Affan r.a. Allahovom poslaniku s.a.v.s. da ga pitamo u vezi onoga što, od petine, daje potomcima Hašimovim i Muttalibovim, pa sam rekao:

Allahov poslaniče, dodijelio si našoj braći, potomcima Muttalibovim, a nama nisi, a naša i njihova rodbinska veza je ista.

Poslanik s.a.v.s. reče:

Samo potomci Hašimovi i Muttalibovi predstavljaju jednu cjelinu.

Poslanik s.a.v.s. nije ništa dodijelio potomcima Abduššemsovim niti Nevfelovim. I Ebu Bekr r.a. (kada je vladao) je dijelio petinu kao što je to Poslanik s.a.v.s. radio, samo što on nije davao Poslanikovoj s.a.v.s. rodbini onoliko koliko im je on, s.a.v.s., davao. I Omer r.a. im je davao od toga a takođe i Osman r.a. iza njega."(2)

---

1) Iz hadisa se vidi da i petina, koja pripada Poslaniku s.a.v.s., ne pripada njemu samom, nego se dijeli onako kako je to pomenuto u 41-om ajetu sure Enfal, i već je pomenuto da su Ebu Bekr i Omer r.a. taj Poslanikom s.a.v.s. dio trošili za potrebe muslimana, kupujući oružje i konje. Pogledaj komentar 113-og hadisa.

2) Ovaj hadis govori o podjeli petine od plijena koji je zadobijen nakon oslobođenja Hajbera. Poslanik s.a.v.s. je dio koji je pripadao njegovim rođacima dodijelio Hašimovim i Muttalibovim potomcima, a zanemario Nevfelove i Abduššemsove potomke, premda su Hašim, Muttalib, Nevfel i Abduššems braća, jer su sva četvorica sinovi Abdu Menafa.
Osman r.a., kao predstavnik Abduššemsovih potomaka, i Džubejr r.a., kao predstavnik Nevfelovih potomaka, došli su da pitaju zašto su Abduššemsovi i Nevfelovi potomci izostavljeni iz raspodjele petine, a uključeni Muttalibovi, kad su i jedni i drugi na istom stepenu srodstva s Poslanikom s.a.v.s.
Međutim, između Hašima i Muttaliba postojala je posebna bliskost, kao i među njihovim potomcima poslije njih dvojice. Pa kad su Kurejšije zaveli bojkot (blokadu) protiv Hašimovih potomaka i stijesnili ih u predgrađe Meke, s Hašimijama su ušli i Muttalibovi potomci - da bi zaštitili Poslanika s.a.v.s. Oni koji su bili primili Islam ušli su iz pokornosti prema Allahu i Poslaniku, a oni koji nisu bili primili Islam ušli su iz pokornosti Ebu Talibu i želje da brane svoje rođake. Zbog toga što su potpomagali Poslanika s.a.v.s. i što su, prihvativši Islam, podnosili razne muke, on im je dodijelio udio petine s Hajbera, koji je, inače, je pripadao njegovim rođacima.
Što se tiče potomaka Nevfela i Abduššemsa, oni su, izuzev onih koji su primili Islam, u ovom bojkotu bili na strani mekanskih idolopoklonika, pa su zbog toga izgubili pravo na ono što su imali oni Poslanikovi rođaci koji su ga pomagali. (Prevod Buharije od H. Škapura i Makića 4/283 i Fethul-Bari 6/245).

Prenose ga Buhari, Ebu Davud i Nesai, a ovdje je naveden Ebu Davudov rivajet.

134. Abdurrahman ibn Ebi Lejla prenosi da je čuo Aliju r.a. da kaže:

"Sastali smo se: ja, Abbas, Fatima i Zejd ibn Harise kod Pejgambera s.a.v.s. pa sam mu rekao:

Allahov poslaniče, ako hoćeš da nam dadneš naš dio od petine koja je pomenuta u Allahovoj dž.š. knjizi, pa da to dijelimo za vrijeme tvog života, tako da nam to niko poslije tebe ne uskraćuje?

Poslanik s.a.v.s. je to prihvatio pa sam ja to dijelio za vrijeme njegovog s.a.v.s. života, a zatim i za vrijeme Ebu Bekrovog hilafeta. Kada je bila zadnja godina Omerove r.a. vladavine, došla mu je velika količina imetka (plijena) pa je odvojio naš dio i pozvao me. Ja sam mu rekao:

Nama ove godine nije potrebno, a muslimanima je potrebno, pa ga dadni njima.

Kada sam izlazio (od Omera r.a.) - kaže Alija r.a. - sreo sam Abbasa r.a. pa sam ga obavjestio (o tome šta sam rekao). On mi na to reče:

Danas si nam uskratio ono što nam nikada neće biti povraćeno.

A bio je pronicljiv čovjek."(1)

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

FEJ' I POSLANIKOV S.A.V.S. UDIO(2)

135. Katade r.a. kaže:

"Kada bi Allahov poslanik s.a.v.s. lično učestvovao u nekoj bitci imao je "sehm safijj" - dio plijena za vođu - koji bi on izabrao prije podjele na pet dijelova; svejedno da li to bio sluga, ili sluškinja ili konj ili vrsta oružja (i tome slično). I Safijja r.a. je bila od te vrste plijena.

A kada Poslanik s.a.v.s. ne bi lično učestvovao u bitci, dobivao bi dio i ne bi birao."(3)

Prenosi ga Ebu Davud. (daif).

136. Malik Ibn Evs ibn Hadesan r.a. priča:

"Omer r.a. me pozvao pa sam mu došao a dan je već bio poodmakao. Zatekao sam ga u kući kako sjedi na krevetu od rogozine na kojem nije bilo posteljine, oslonjen na kožni jastuk. On mi reče:

---

1) Abbas r.a. je znao da nisu svi ljudi pravedni kao Omer r.a. u davanju imetka onima koji pripada. To se, uistinu, i ostvarilo, kao što je to pomenuto na kraju 68-og hadisa. Pogledaj posljednju fusnotu u komentaru tog hadisa.

2) Ovog naslova nema u "Tejsiru".

3) Pogledaj objašnjenje "sehm safija" u drugoj fusnoti od komentara 88-og hadisa.

Malik, došla nam je skupina ljudi tvog naroda s porodicama. Ja sam im odredio skroman dar. Uzmi ga i podijeli im.

Kad bi ti za to odredio nekog drugog - rekoh ja.

Uzmi to, Malik - reče on.

Tada uđe Jerfa, vratar Omerov r.a. i reče:

O vladaru pravovjernih, želiš li primiti Osmana, Abdurrahmana ibn Avfa, Zubejra i Se'ada, jer oni traže dozvolu da uđu?

Da - reče on, i dozvoli im da uđu.

Oni su ušli, nazvali selam i posjedali.

Zatim je sluga ponovo došao i reče:

Hoćeš li primiti Abbasa i Aliju r.a.?

Da - odgovori Omer r.a. i dozvoli im da uđu.

Njih dvojica uđoše, nazvaše selam i sjedoše, te Abbas reče:

Vladaru pravovjernih, presudi između mene i ovoga!

Naime, između njih dvojice je bio nesporazum.(1)

Dabome, vladaru pravovjernih - rekoše prisutni - presudi između njih dvojice i rastereti jednog od drugog.

Polahko - reče Omer r.a. - Zaklinjem vas Allahom, čijom dozvolom postoje nebo i zemlja, da li znate da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao: "Mi (poslanici) se ne nasljeđujemo. Ono što ostavimo je sadaka."

Da, rekao je to s.a.v.s. - reče skupina, a Omer se zatim okrenu Abbasu i Aliji pa reče:

Zaklinjem vas Allahom, čijom dozvolom postoji nebo i zemlja, da li vas dvojica znate da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao: "Mi (poslanici) se ne nasljeđujemo. Ono što ostavimo je sadaka."

Da - potvrdiše njih dvojica.

Tada Omer r.a. reče:(2)

Allah dž.š. je posebno darovao svoga Poslanika s.a.v.s. od ovoga plijena, dijelom koji nije dao nikom drugom osim njemu. Zatim je Omer r.a. proučio kur'anski ajet: "Ono što je Allah dao, kao plijen, od stanovnikâ naseljâ Svom poslaniku, to pripada Allahu dž.š., Poslaniku..." (Hašr, 7)(3)

---

1) Razlog tog nesporazuma je bio ratni plijen (fej') koji je Allah dž.š. dao svome Poslaniku s.a.v.s. od plemena Benu Nedir.

2) U drugom rivajetu se kaže: "Ja ću vam ispričati taj slučaj:..."

3) U drugom rivajetu je pomenut 6-i ajet iz sure Hašr, u kojem Allah dž.š. kaže: "A vi niste kasom tjerali ni konje ni kamile radi onoga što je Allah od njih, kao plijen, darovao Poslaniku svome, nego, Allah dž.š. prepušta vlast poslanicima svojim nad onima nad kojima On hoće; Allah sve može." Ovim, šestim ajetom iz sure Hašr se ukazuje, da je fej' - kao plijen u čijem zarobljavanju muslimani ne učestvuju sa svojim konjima i devama, tj. ne bore se - daje Poslaniku s.a.v.s. na raspolaganje da ga on razdijeli kako hoće.

Pa je Poslanik s.a.v.s. plijen od Beni Nedira razdijelio među vama i, tako mi Allaha, nije on to, mimo vas, uzeo samo za sebe, niti ga je prigrabio od vas, sve dok nije od toga ostao ovaj imetak. Iz ovoga imetka Poslanik s.a.v.s. je izdvajao za svoju godišnju opskrbu, a ono što bi ostajalo koristio bi na Allahovom dž.š. putu."

(U drugom rivajetu se kaže: "...a ono što bi ostajalo, stavljao je na mjesto gdje se ostavljao imetak koji je u ime Allaha.)

Zatim Omer r.a. reče:

Zaklinjem vas Allahom, čijom dozvolom opstoje nebo i zemlja, da li vi to znate?

Da - odgovoriše oni, a zatim je zakleo Abbasa i Aliju istim riječima kao i njih, pa njih dvojica potvrdiše:

Da, znamo.

Omer r.a. dalje kaže:

"Zatim je Poslanik s.a.v.s. preselio na ahiret pa je Ebu Bekr r.a. rekao:

"Ja sam nasljednik Allahovog poslanika s.a.v.s."

Pa ste vas dvojica došli: ti - obrati se Abbasu - si tražio udio od svoga bratića, a ovaj - misli na Aliju r.a. - je tražio udio svoje žene (Fatime) od njenog oca, pa je Ebu Bekr r.a. citirao Poslanikov s.a.v.s. hadis: "Mi (poslanici) se ne nasljeđujemo. Ono što ostavimo je sadaka." I vas dvojica ste se s tim složili.

Zatim je i Ebu Bekr r.a. preselio na ahiret i ja sam postao nasljednik Allahovog poslanika i nasljednik Ebu Bekra, te sam uzeo taj imetak(1) pa si mi došao ti - kaže Abbasu - i ovaj - pokazavši na Aliju - a vas dvojica ste jedno i vaš slučaj je isti, pa ste mi rekli:

Daj nama taj imetak!

Ja sam vam tada rekao:

Ako vas dvojica hoćete ja ću vam ga dati, pod uvjetom da Allahu dž.š. date obavezu da ćete postupati s njim onako kako je s njim postupao Poslanik s.a.v.s. I vi ste ga pod tim uslovom uzeli. Je li tako bilo?

Jeste - odgovoriše njih dvojica.

I zatim ste došli - nastavi Omer r.a. - da među vama dvojicom presudim. Ne, tako mi Allaha, neću vam nikako drukčije presuditi, sve do Kijametskog dana, pa ako niste u stanju da s tim imetkom postupate onako kako treba, vratite ga meni."(2)

Prenose ga Buhari, Muslim, Ebu Davud, Tirmizi i Nesai.

---

1) Dalje se u rivajetu kaže: "...i dvije godine sam postupao sa njim onako kako su postupali Poslanik s.a.v.s. i Ebu Bekr r.a.

2) Razlog pominjanja ovog hadisa ovdje je to, što je ovaj imetak, oko kojeg su se oni raspravljali ko će njime upravljati, bio od ratnog plijena, pa je zbog toga pomenut u ovom poglavlju. Pogledaj Prevod Buharije od H. Škapura i Makića 4/245-250.

137. Enes r.a. priča:

"Poslaniku s.a.v.s. je donešen prihod (džizja) iz Bahrejna i on reče:

Saspite ga u džamiju!

To je bio najveći dohodak koji je Poslaniku s.a.v.s. donešen. Poslanik s.a.v.s. je izišao u džamiju da klanja i na tu hrpu imetka nije ni pogledao. Kada je završio namaz prišao je hrpi, sjeo i nije nikoga vidio a da mu od toga imetka nije dao. Tada je došao Abbas r.a. i rekao:

Allahov poslaniče, daj i meni, jer sam ja (kao zarobljenik s Bedra) otkupio sebe, a otkupio sam i Akila (sina Ebu Talibova).

Uzmi! - reče mu Poslanik s.a.v.s.

On je grabio u svoju haljinu i pokušao je podići. Kako to nije bio u stanju sam učiniti, rekao je:

Poslaniče, naredi nekom od prisutnih da mi ovo podigne!

Ne - odgovori Poslanik s.a.v.s.

Pa podigni mi to ti! - reče Abbas.

Ne - odgovori Poslanik s.a.v.s.

Tada je on nešto istresao i počeo dizati, ali to nije bio u stanju sam učiniti, pa reče:

Naredi nekom od njih da mi ovo podigne!

Ne - reče on s.a.v.s.

Pa podigni mi ti! - reče Abbas.

Ne - reče on s.a.v.s.

Potom je još odasuo, a ostalo uprtio i krenuo. Poslanik s.a.v.s. ga je pratio pogledom sve dok nije zamakao, čudeći se njegovoj pohlepi.

Poslanik s.a.v.s. nije odatle ustao sve dok taj imetak nije bio u potpunosti razdijeljen."[1]

Prenosi ga Buhari.

138. Avf ibn Malik r.a. kaže:

"Kada bi Allahovom poslaniku s.a.v.s. bio donešen fej[2] on bi ga podijelio istog dana i davao je oženjenom čovjeku dva dijela a neoženjenom jedan dio."[3]

Prenosi ga Ebu Davud. (sahih).

---

1) Iz hadisa se zaključuje da se plijen i džizja raspoređuju u iste svrhe i da je imamu prepušteno da ih on dijeli onako kako on smatra da je najbolje. (Pogledaj Prevod Buharije od H. Škapura i Makića 4/305).

2) Plijen koji je dobijen bez borbe.

3) Iz hadisa se zaključuje da prilikom podijele treba voditi računa o broju članova porodice koju je čovjek dužan da izdržava, radilo se to o ženama, djeci ili drugim.

139. Ibn Omer r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je godišnje davao svojim ženama od prihoda sa Hajbera stotinu veseka,[1] osamdeset veseka hurmi i dvadeset veseka ječma. Kada je Omer r.a. došao na vlast i protjerao židove iz Hajbera, podijelio je imetak sa Hajbera i tada je tražio od Poslanikovih ženâ da izaberu; hoće li svoj udio u zemlji i bunarima (vodama) ili će nastaviti uzimati prihode u pomenutim vesecima. Neke od njih, kao što su Aiša i Hafsa r.a., su izabrale zemlju i vodu a neke su izabrale veseke prihoda."[2]

Prenose ga Buhari, Muslim i Ebu Davud.

KRAĐA (UTAJA) RATNOG PLIJENA[3]

140. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Jedan od pejgamberâ je krenuo u bitku, pa je rekao svom narodu:

Neka mi se ne priključuje čovjek koji se vjenčao sa ženom i hoće da opći s njom a još nije s njom općio, niti neko ko je sagradio kuće ali im nije digao krovova, a ni onaj koji je kupio ovce ili steone deve pa očekuje njihovo porađanje.

Krenuo je u borbu i približio se mjestu (Eriha) u ikindijsko vrijeme, ili blizu toga vremena, pa je rekao Suncu:

Tebi je naređeno, a i meni je naređeno![4] Allahu, zadrži nam ga!

I ono je bilo zadržano dok mu Allah nije dao pobjedu. Onda je sakupio ratni plijen, pa je došla vatra da ga prži, ali ga nije spržila, pa on reče:

Među vama ima pronevjere (krađe plijena), pa nek mi se od svakog plemena zakune na vjernost po jedan čovjek.

(Zakletvu su dali), a ruka jednog čovjeka se prilijepila za njegovu.

Među vama je pronevjera - reče on - pa nek mi se zakune tvoje pleme!

I ruke dvojice ili trojice ljudi se zalijepiše za njegovu ruku (prilikom zakletve), te on reče:

Vi ste utajili plijen!

Na to oni donesoše komad zlata veličine kravije glave i on je spusti, te vatra dođe i proguta plijen. Plijen nije bio dozvoljen nijednom narodu prije nas.

---

1) Vesek iznosi šezdeset sa'ova, a jedan sa' je četiri pregršti.

2) U hadisu se govori o načinu podjele ratnog plijena. Pogledaj razlog progonjenja židova iz Hajbera u hadisu broj 97.

3) Ovaj naslov ne postoji u "Tejsiru".

4) "Tebi je naređeno da zađeš a meni je naređeno da klanjam ikindiju namaz, ili naređeno mi je da se borim."

Allah dž.š. je nama dozvolio ratni plijen jer je vidio našu slabost i nemoć, pa nam ga je dozvolio."(1)

Prenose ga Buhari i Muslim.

141. Ebu Hurejre r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je, jednoga dana, među nama ustao na noge, spomenuo krađu (iz ratnog plijena), o njoj uveličano govorio i nazvao je velikim grijehom rekavši:

Nemojte da ja nekog od vas sretnem na Sudnjem danu a na njegovom vratu riče (ukradena) deva, - pa je Poslanik s.a.v.s. pojedinačno pomenuo sve vrste životinja i stvari (od plijena) -(2) a on mi govori: "Allahov poslaniče, pomozi mi!"

Ne mogu ti ništa pomoći - reći ću mu - već sam te obavjestio (o posljedici krađe ratnog plijena)."(3)

Prenose ga Buhari i Muslim.

142. Semure ibn Džundub r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao: "Ko sakrije onoga koji je ukrao (od plijena), taj je kao i on."(4)

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

---

1) To je dozvoljeno u bitci na Bedru, ajetom u kojem se kaže: "Jedite od onoga što ste zaplijenil kao lijepu, dozvoljenu stvar..." (Enfal, 69).
Pejgamber o kojem je riječ u ovom hadisu je Joša ibn Mun, (prema predaji koju prenosi Hakim od Ke'aba El-Ahbarija), a mjesto na koje je izvršen pohod, na osnovu spomenute predaje, zove se Eriha. Prema Ibn Ishaku, ovaj pejgamber je poslan Izraelićanima četrdeset godina nakon smrti Musaa a.s. I Muhammedu s.a.v.s. je sunce dva puta zadržano, na Dan Hendeka i poslije Mi'radža.
Kod prijašnjih pejgambera je bilo pravilo da se ratni plijen sakupi na jedno mjesto, a onda bi s neba došla vatra i progutala ga. Tako su postupali i sa svojim kurbanima. Onaj koji je bio primljen vatra ga je spržila, a onaj koji nije bio primljen, kao plijen u kojem je bilo varanja, vatra ga nije sagorijevala. Međutim, ummetu Muhammeda s.a.v.s. Allah dž.š. je dozvolio korištenje ratnog plijena, što spada u odlike ovog ummeta.
Iz hadisa se zaključuje:
da za važne poslove treba birati samo ljude čije misli nisu ni zašto vezane, jer jedino takvi mogu obaviti teške zadatke,
da je dozvoljeno spaliti (uništiti) ratni plijen ako se ne bi mogao ponijeti,
da je najbolje vrijeme za borbu pred kraj dana. Pogledaj i druga vremena zgodna za borbu u hadisu broj 61. (Fethul-Bari 6/224 i Prevod Buharije od H. Škapura i Makića 4/267).

2) U ovom kontekstu: "Nemojte da ja nekog sretnem a na njegovom vratu...", Poslanik s.a.v.s. je pomenuo: konja koji hrže, ovcu koja bleji, magarca, kravu i druge životinje, a od stvari koje je pomenuo su: zemlja, zlato, srebro, platno i slično. Pogledaj dužu verziju ovog hadisa u Prevodu Buharije od H. Škapura i Makića 4/230.

3) U ovim hadisima se govori o tome da nije dozvoljeno ništa od ratnog plijena sakriti i utajiti nego se sve mora sakupiti na hrpu i onda se dijeli. Ta zabrana je pomenuta i u Kur'anu, gdje Allah dž.š. kaže: "...A onaj koji nešto (od plijena) utaji - donijeće na Sudnji dan ono što je utajio." (Ali Imran, 161,). Pogledaj razlog objave ovog ajeta u Prevodu Buharije 4/230, fusnota 47.

4) Znači da onaj ko sakrije kradljivca ratnog plijena i ne prijavi ga emiru, ima grijeh kao i onaj koji je ukrao.

143. Abdullah ibn Amr ibn El-'As r.a. kaže:

"Allahov poslanik s.a.v.s. je, kada osvoji plijen, naređivao Bilalu r.a., pa bi on razglasio među ljudima (tražeći da se prikupi plijen) i ljudi bi donosili sve što su zaplijenili. Tada bi Poslanik s.a.v.s. iz toga izdvojio petinu i ostalo bi podijelio. Jednog dana je jedan čovjek, nakon Bilalovog poziva, donio povodac (ular) od vune i reče:

Allahov poslaniče, ovo je od onoga što smo zaplijenili.

Zar nisi čuo Bilala da je tri puta pozivao? - upita Poslanik s.a.v.s. Čovjek se izvinio (zbog kašnjenja), a Poslanik s.a.v.s. reče:

Naprotiv, ti ćeš to donijeti na Sudnjem danu, a ja ti to neću primiti."(1)

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

144. Abdullah ibn Amr ibn El-'As r.a. kaže:

"Jedan čovjek, zvani Kirkire, je bio zadužen za Poslanikove s.a.v.s. putne stvari. Taj čovjek je umro pa je Poslanik s.a.v.s. rekao:

On će u džehennem.

Potom su ashabi otišli da pogledaju (šta ima) kod njega i našli su vuneni ogrtač kojeg je (od plijena) sebi uzeo."(2)

Prenosi ga Buhari.(3)

145. Zejd ibn Halid r.a. kaže:

"Jedan od Poslanikovih s.a.v.s. ashaba je umro na dan bitke na Hajberu, pa je rečeno Poslaniku s.a.v.s. (da mu klanja dženazu) na što on reče:

Vi mu klanjajte dženazu (a ja neću)!

Na licima ljudi primjeti se čuđenje, te Poslanik s.a.v.s. reče:

Vaš drug je zatajio nešto (od plijena) u borbi na Allahovom dž.š. putu.

Pretresli smo - kaže Zejd r.a. - njegove stvari pa smo našli da je on prikrio nekoliko zrna od židovske ogrlice, ne vrijede ni dva dirhema."(4)

Prenose ga Ebu Davud, Nesai i Malik. (sahih).

---

1) Ovim hadisom Poslanik s.a.v.s. je htio da ukaže na opasnost zadržavanja nečega od plijena a to ne znači da tom čovjeku, ako se iskreno pokaje, tevba neće biti primljena.
Munziri kaže: "Ovako je bilo sa ovim malim (neznatnim) stvarima pa kako li će biti sa nečim vrijednijim?!"

2) Iz hadisa se zaključuje da nije dozvoljeno samoinicijativno uzimati ni malo, ni puno od ratnog plijena, nego se sve treba sakupiti kod emira pa da se onda podijeli.
"On će u džehennem", znači: on će u džehennemu biti kažnjavan zbog tog grijeha, ili on će ući u džehennem ako mu Allah dž.š. to ne oprosti. (Fethul-Bari 6/188).

3) Također ga prenose Ibn Madždže i Ahmed.

4) Poslanik s.a.v.s. je odbio da klanja, jer imam/vođa ne klanja onome ko je počinio veliki grijeh da bi taj gest bio pouka drugima. Iz hadisa se zaključuje da je grijeh sakriti i malu i veliku stvar od plijena. (Komentar Muvatt'a od Zerkanija 3/30).

146. Salih ibn Muhammed ibn Zaide kaže: Ušao sam sa Meslemom u rimsku teritoriju pa mu je doveden neki čovjek što je ukrao (nešto od plijena). Tada je on o tom slučaju upitao Saliha i on reče:

Čuo sam svog oca (Abdullah r.a.) kako priča od svog oca Omera r.a. koji prenosi da je Pejgamber s.a.v.s. rekao:

"Ko nešto prikrije (od plijena) zapalite njegovu robu (prtljag) i istucite ga!"

Pa smo - kaže Salih - među njegovim stvarima našli mushaf, te je Salim o tome upitan:

Prodajte ga i podijelite taj novac kao sadaku - odgovori on."

Prenose ga Ebu Davud i Tirmizi. (daif).

147. Abdullah ibn Amr ibn El-'As r.a. prenosi da su: Pejgamber s.a.v.s., Ebu Bekr i Omer r.a. spaljivali prtljag (stvari) onoga koji bi prikrio (nešto od plijena), istukli bi ga i ne bi mu davali njegov sehm (udio od plijena)."[1]

Prenosi ga Ebu Davud. (daif).

RAZNI HADISI O PLIJENU I FEJ'U

148. Asim ibn Kulejb prenosi od svog oca, a on od jednog čovjeka od Ensarija koji kaže:

"Izišli smo sa Poslanikom s.a.v.s. u bitku pa je ljude zadesila velika glad i umor. Ljudi su zaplijenili nešto ovaca (stoke), pa su od toga nešto oteli (odvojili, prije podjele i počeli kuhati). Naši lonci su već kuhali, kad dođe Poslanik s.a.v.s. i idući proli sve lonce, svojim lukom, i poče meso sasipati prašinom. Zatim Poslanik s.a.v.s. reče:

Oteta (odvojena) stvar nije ništa manje zabranjena od lešine - ili je rekao: Lešina nije ništa manje zabranjena od otete stvari."

(Prenosilac Hennad nije siguran koje je od ovo dvoje Poslanik s.a.v.s. rekao.)

Prenosi ga Ebu Davud. (sahih).

149. Sa'b ibn Džessame r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao: "Zaštita pripada samo Uzvišenom Allahu i Njegovom poslaniku."[2]

1) Ova dva hadisa su dokaz onima koji kažu, da onoga ko ukrade nešto od plijena treba odgojno istući. Što se tiče spaljivanja njegovih stvari, jedan dio učenjaka smatra da se to mora spaliti. Drugi dio učenjaka kaže da je to dozvoljeno spaliti jer to treba da bude opomena njemu i drugima, mada spaljivanje nije obavezno, dovoljno je kazniti njega lično.

2) Sa ovim se misli da imam zaštiti jedan dio slobodne zemlje, pašnjak i da zabrani da tu svako napasa stoku, nego da to bude specijalno za napasanje stoke koja je dobijena od zekjata, plijena i slično, tj. stoke koja pripada bejtul-malu, državnoj kasi. Tako nešto ima pravo učiniti samo Poslanik s.a.v.s. ili onaj ko naslijedi Poslanika s.a.v.s., kao što su bili hulefaurrašidini. (Fethul-Bari 5/44).

Prenosi ga Buhari i Ebu Davud. U drugoj predaji se kaže: "Prenešeno nam je da je Pejgamber s.a.v.s. zaštitio Neki' i da je Omer r.a. zaštitio Šeref i Rebezu."[1]

150. Ibn Abbas r.a. kaže:

"Svaki imetak koji je razdijeljen u džahilijjetu (prije Islama) ostaje na tome kako je podijeljen, a svaki imetak koji Islam zateče (nepodijeljen) dijeli se po islamskim propisima."

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen). Kod Malika u Muvetta'u, od Sevra ibn Zejda Ed-Dilija, koji kaže da mu je prenešeno - prekinut sened - da je Poslanik s.a.v.s. rekao:

"Koja god je kuća ili zemlja podijeljena u džahilijjetu ostaje na toj podjeli, a koju god kuću ili zemlju Islam zatekne (nepodijeljenu) dijeli se po islamskim propisima."[2]

151. Nafi' prenosi da je Ibn Omeru r.a. pobjegao rob i priključio se Vizantincima, pa kada ih je pobjedio Halid ibn Velid povratio ga je Ibn Omeru, te da je i jedan njegov (Ibn Omerov) konj pobjegao, pa kada su ih muslimani pobjedili, Halid mu je vratio i konja."

Prenosi ga Buhari, a naveden je Ebu Davudov i Malikov rivajet.

U jednom rivajetu se kaže: "...da je jedan konj vraćen još u doba Allahovog poslanika s.a.v.s."

U Muvetta'ovom rivajetu stoji: "...jedan rob i jedan konj, pa su vraćeni Ibn Omeru i to prije podjele ratnog plijena."

Ebu Davud pominje: "...roba kojeg je Poslanik s.a.v.s. vratio Ibn Omeru i taj rob se nije računao u podjeli rtnog plijena..."[3]

152. Ibn Omer r.a. kaže:

"U našim borbama smo zaplijenjivali med i grožđe, pa smo to jeli, a nismo ga nosili (radi pohranjivanja ili traženja dozvole od vođe)."[4]

Prenosi ga Buhari.

1) Neki' je mjesto udaljeno od Medine više od stotinu km. Šeref je mjesto blizu Meke, a Rebeza je mjesto između Meke i Medine i to je Omer zaštitio da se tu čuva stoka prikupljena od zekjata. (Fethul-Bari 5/45).

2) Hattabi kaže: "Iz hadisa se zaključuje da propisi vezani za imovinu, brak i slično koje je Islam zatekao ostaju važeći, tj. Islam ih prihvata kao takve. Međutim, ono što se od tih pitanja (problema) pojavi u vrijeme Islama tu se primjenjuju islamski propisi. Na primjer: ako su nevjernici naslijedili neki imetak od svojih predaka i podijelili ga onako kako su to dijelili u džahilijjetu, zatim su primili Islam ta podjela ostaje, takva kakva jest. Međutim, ako su oni primili Islam prije podjele tog imetka onda se on dijeli po islamskim propisima."

3) Pogledaj Buharin rivajet u Prevodu Buharije 4/227.

Iz hadisa se zaključuje da, kada imetak muslimana padne u ruke nevjernikâ, pa ga muslimani povrate, taj imetak pripada njegovom vlasniku, muslimanu i ne dijeli se sa ostalim ratnim plijenom.

4) Iz hadisa se zaključuje da je dozvoljeno od plijena uzeti za dnevnu hranu ono što je neophodno i što se obično jede, kao što je slučaj i sa hranom za konje i deve.

153. Aiša r.a. kaže:

"Pejgamberu s.a.v.s. je donešena kožna torba u kojoj su bile ogrlice pa je to podijelio ženama i robinjama."

Aiša r.a. dalje kaže:

"Moj otac (Ebu Bekr) je dijelio (od fej'a) i slobodnim ljudima i robovima."(1)

Prenosi ga Ebu Davud. (sahih).

154. Misver ibn Mahreme r.a. prenosi od Amra ibn Avfa r.a. da mu je ispričao da je Allahov poslanik s.a.v.s. poslao Ebu Ubejdu u Bahrejn da donese njihovu džizju (glavarinu). Kada je Ebu Ubejde r.a. došao sa tim imetkom Ensarije su čuli za njegov dolazak i došli su na sabah-namaz u Poslanikovu s.a.v.s. džamiju. Pošto je klanjao s njima sabah i okrenuo se oni su se namještali da ih Poslanik s.a.v.s. vidi. Kada ih je ugledao, Poslanik s.a.v.s. se osmjehnu i reče:

Mislim da ste čuli da je Ebu Ubejde nešto donio.

Da - rekoše oni, a on će na to:

Radujte se i očekujte ono što će vas razveseliti. Tako mi Allaha, ja se vama ne bojim siromaštva, ali se bojim za vas da vam se otvori ovaj svijet (bogatstvo), kao što je bio otvoren onima koji su bili prije vas, pa ćete se natjecati (u imecima) kao što su se oni natjecali, i to će vas natjecanje upropastiti kao što je i njih upropastilo."(2)

Prenose ga Buhari, Muslim i Tirmizi.

155. Se'alebe ibn Ebi Malik kaže:

"Omer ibn Hattab r.a. je dijelio ženama Medine svilene ogrtače, pa mu je preostao jedan dobar ogrtač. Tada mu je neko od prisutnih rekao:

Vladaru pravovjernih, podaj to unuci Allahovog poslanika s.a.v.s., koja je kod tebe (mislivši na Ummu Kulsumu, kćerku Alinu)! Omer r.a. odgovori:

Ummu Selita je preča, jer je ona od onih ensarijskih žena koje su se obvezale (na Islam) Allahovom poslaniku s.a.v.s. Ona nam je - kaže Omer - donosila (ili šila) na Dan bitke na Uhudu mješine vode."(3)

Prenosi ga Buhari.

1) Poslanik s.a.v.s. je ove ogrlice dijelio ženama i robinjama jer to je uglavnom ženski nakit, a to ne znači da to samo njima pripada jer je Ebu Bekr r.a. dijelio od fej'a i muškarcima, i slobodnim i robovima, svakom prema njegovoj potrebi. To je obično davano robovima da im se pomogne da se otkupe iz ropstva. (Avnul-Me'abud 8/169).

2) Ovim se hadisom upozorava onaj koji posjeduje imetak da ne dozvoli da ga to zavede pa da na ahiretu doživi propast.

Iz hadisa se zaključuje da je siromaštvo bolje od bogatstva, jer dunjalučka kušnja dolazi sa bogatstvom i čovjek sa bogatstvom može pasti u iskušenje veće nego onaj ko je skroman. (Fethul-Bari 11/245).

3) Ummu Selita je majka Ebu Se'ida El-Hudrija r.a.. Pogledaj Omerove r.a. pravde, daje onoj koja je zaslužnija, bez obzira što je Ummu Kulsum bila njegova žena.

VRSTE ŠEHIDA

156. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Koga vi od vas smatrate šehidom?

Allahov poslaniče, onaj ko pogine na Allahovom putu je šehid - odgovoriše oni.

Ako je tako onda je malo šehidâ u mom ummetu - reče Poslanik s.a.v.s. Oni tada upitaše:

Pa ko su sve šehidi? Poslanik s.a.v.s. odgovori:

Ko pogine na Allahovom putu taj je šehid. Ko umre na Allahovom putu taj je šehid. Ko umre od kuge taj je šehid. Ko umre u stomaku taj je šehid,(1) i ko se uguši taj je šehid."

Prenose ga Muslim, Tirmizi i Malik. Kod Tirmizije i Malika se kaže da je Pejgamber s.a.v.s. rekao:

"Šehida ima pet vrsta... i dodao je još: ...onaj ko pogine pod ruševinama (zbog zemljotresa i sl.) taj je šehid."

U Džabirovoj r.a. predaji se kaže:

"... i trudna žena koja umre..." U drugom sahih rivajetu, od Ibn Amr ibn El-'Asa r.a. se kaže:

"Ko pogine braneći svoj imetak taj je šehid."(2)

157. Ummu Haram r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

1) Ovo se može prokomentarisati na slijedeće načine: ko umre od trbušne bolesti, ili žena koja umre pri porođaju ili dijete koje umre u majčinoj utrobi, a prvo je najispravnije.

2) Pogledaj definiciju šehida u komentaru 5-og i 24-og hadisa.

Nevevi kaže:

U Džabirovom r.a. rivajetu ovako stoji:

"Šehida ima sedam vrsta, pored pogibije na Allahovom putu,..." pa je pomenuo: umrlog od kuge, umrlog od trbušne bolesti, utopljenika, onoga ko pogine pod ruševinama, ko umre od upale porebrice (pleuritisa), ko umre u požaru, trudnu ženu koja umre.

U drugim hadisima je još pomenuto:

"Ko pogine braneći svoju porodicu taj je šehid, ko pogine braneći svoju vjeru taj je šehid, ko pogine braneći svoju sablju (oružje) taj je šehid..."

Ove vrste umrlih se zovu šehidi jer ih je Allah dž.š. time počastio, zbog velikog bola i teškoće koju oni osjete prilikom smrti. I oni će - kažu učenjaci - na ahiretu imati sevap kao što ga imaju šehidi, s tom razlikom što se ovi prije klanjanja dženaze trebaju kupati, (gasuliti) a šehidi koji poginu u borbi se ne trebaju kupati, kao što smo to već napomenuli.

Šehida ima tri vrste:

šehidi na dunjaluku i na ahiretu a to su oni koji poginu u borbi na Allahovom putu,

šehidi samo na ahiretu, a na dunjaluku se sa njima postupa kao sa ostalim mejjitima (kupaju se i ostalo), a to su ovi koji su pomenuti u ovim hadisima,

šehidi samo na dunjaluku a nisu šehidi na ahiretu, to su oni koji su tajili nešto od plijena ili oni koji su poginuli bježeći sa bojnog polja. (Nevevijev komentar Muslimovog sahiha 13/62).

"Onaj ko ima morsku bolest i koji (zbog toga) povraća ima nagradu šehida, a onaj koji se utopi ima nagradu kao dvojica šehida."[(1)]

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

158. Se'id ibn Zejd r.a. prenosi da je čuo Allahovog poslanika s.a.v.s. kako kaže:

"Ko pogine braneći svoj imetak taj je šehid. Ko pogine braneći svoj život taj je šehid. Ko pogine braneći svoju vjeru taj je šehid i ko pogine braneći svoju porodicu taj je šehid."[(2)]

Prenose ga Ebu Davud, Tirmizi i Nesai. (sahih).[(3)]

159. Ebu Sellam prenosi od jednog ashaba r.a. koji kaže: "Napali smo jedno selo od plemena Džuhejne, pa je jedan musliman potjerao jednog od njihovih ljudi. Zamahnuo je (sabljom) da ga udari, pa ga je promašio i sam je sebe udario. Allahov poslanik s.a.v.s. je povikao:

O muslimani, pogledajte šta je bilo sa vašim bratom!

Ljudi su požurili prema njemu i našli ga da je već izdahnuo. Allahov poslanik s.a.vs. ga je opremio (umotao) sa njegovom krvavom odjećom, klanjao mu dženazu i ukopao ga. Ashabi r.a. upitaše:

Allahov poslaniče, je li on šehid?

Jeste i ja sam mu svijedok - odgovori Poslanik s.a.v.s.

Prenosi ga Ebu Davud. (hasen).

160. Irbad ibn Sarije r.a. prenosi da je Allahov poslanik s.a.v.s. rekao:

"Prepiraće se (otimaće se) šehidi i oni koji su umrli na svojih posteljama (običnom smrću), kod našeg Gospodara, oko onih koji su umrli od kuge, pa će šehidi reći:

to su naša braća, ubijeni su kao što smo i mi ubijeni.

Oni koji su umrli na svojim posteljama će reći:

To su naša braća, umrli su kao što smo mi umrli.

Allah dž.š. će tada (presuđujući im) reći:

Pogledajte u njhove rane, pa ako budu slične ranama onih koji su ubijeni (ranama šehidâ) oni su od njih i pripadaju njima.

I rane su im ličile na njihove (šehidske) rane."[(4)]

---

1) Utopljenik u usporedbi sa njim ima duplu nagradu.

2) Pogledaj komentar 156-og hadisa.

3) Takođe ga prenose Ibn Madždže i Ahmed.

4) Rane ljudi koji su umrli od kuge su bili slične ranama šehida i Allah dž.š. je presudio da oni pripadaju šehidima. ("Hilje" od Ebu Nu'ajma 5/221).

Prenosi ga Nesai. (hasen).[(1)]

161. Ibn Omer r.a. prenosi da je Omer ibn Hattab r.a.: okupan, opremljen u kefine, klanjata mu je dženaza-namaz a bio je šehid.[(2)]

Prenosi ga Malik. (sahih).

— — —

Hvala Allahu dž.š. - na početku i na kraju - i neka je salavat na Njegovog posljednjeg poslanika Muhammeda s.a.v.s.

---

1) Takođe ga prenose Ahmed 4/128 i Ebu Nu'ajm u "Hiljetu" 5/221.

2) Omer r.a. je uboden nožem i živio je poslije toga tri dana, pa je onda izdahnuo r.a. Malik kaže da mu je preneśeno da se šehidi ne kupaju (niti im se - po mišljenju nekih - klanja dženaza) nego se ukopavaju u svojoj odjeći u kojoj su poginuli. To je - kaže Malik - način na koji se postupa sa onim ko je umro u bitci odmah. Međutim, onaj ko bude ranjen i živi poslije toga izvjesno vrijeme, toga treba okupati i klanjati mu dženazu, kao što je postupljeno sa Omerom r.a. (Zerkanijev komentar Muvett'a 3/40).

SADRŽAJ